

STRATEGIJA RAZVOJA POLJOPRIVREDE

OPĆINE JOSIPDOL

Za razdoblje do 2027. godine

Sadržaj

Riječ općinskog načelnika	3
1. Uvod	4
1.1. Poljoprivreda Hrvatske u okviru Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije	5
1.2. Zakonski i strateški okvir za poljoprivredni sektor	6
1.3. Metodologija izrade Strategije razvoja poljoprivrede Općine Josipdol	8
2. Osnovna obilježja područja	10
2.1. Geoprometni položaj	10
2.2. Stanovništvo	11
3. Poljoprivreda Općine Josipdol	15
3.1. Reljefne karakteristike područja	15
3.2. Karakteristike tla	16
3.3. Klimatske karakteristike područja	20
3.4. Poljoprivredni sektor općine Josipdol	23
3.4.1. Organizacijski oblici proizvodnje	24
3.4.2. Proizvodni kapaciteti (strojevi, oprema i objekti)	27
3.4.3. Poljoprivredne kulture	28
3.4.4. Stočarstvo i ribogojstvo	30
3.4.5. Ekološka proizvodnja	31
3.4.6. Sustav potpora u poljoprivredi	33
4. Ekonomska analiza poljoprivrednog sektora	35
4.1. Analiza potražnje	35
4.1.1. Urbana središta	37
4.1.2. Prerađivačka industrija	38
4.1.3. Turističke manifestacije	39
4.2. Modeli udruživanja	40
4.3. Proizvodnja proizvoda s većom dodanom vrijednošću	42
4.4. Analiza rizika	42
5. Prirodna baština	49
6. SWOT analiza	55
7. Strateški okvir	58
7.1. Vizija, misija, ciljevi	58
7.2. Mjere	65
8. Usklađenost strategije s nadređenim strateškim dokumentima	70
9. Financijski plan	72

10. Akcijski plan	81
11. Provedba i praćenje.....	82
12. Participativno planiranje	84
Literatura	85
Popis slika	87
Popis tablica	87
Popis grafova.....	88

Riječ općinskog načelnika

Dragi stanovnici Josipdola!

Izuzetno nam je drago što Vam možemo predstaviti novi strateški dokument „Strategija razvoja poljoprivrede Općine Josipdol za razdoblje do 2027. godine“ kojim se usmjeravamo na razvoj sektora poljoprivrede, jednog od najvažnijih gospodarskih sektora naše općine, a koji ima kapaciteta promijeniti tijek razvoja područja naše općine. Upravo iz tog razloga u ovom smo dokumentu analizirali podatke i informacije koji su nam služili kako bi prepoznali probleme i potrebe s kojima se poljoprivredni sektor u općini suočava, a kako bi na temelju tih potreba kreirali daljnje potrebne korake za rješavanje problema. Ovom strategijom tako je postavljena vizija: „Općina Josipdol najkonkurentnija je općina na području Karlovačke županije po održivoj poljoprivrednoj proizvodnji“. Vizija općine predstavlja sliku budućnosti općine. Kako bi se vizija realizirala postavljeni su i sljedeći ciljevi kojima općina u poljoprivrednoj djelatnosti teži:

- 1) Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora
- 2) Stvaranje preduvjeta za razvoj poljoprivrede

Ostvarivanjem ciljeva postigli bi se preduvjeti za povećanje broja poljoprivrednih gospodarstava koji bi doprinijeli povećanom zapošljavanju na području općine, a čime bi se posljedično utjecalo i na povećanje prihoda i poboljšanje kvalitete života, odnosno potaknulo demografsku obnovu prostora.

Zato, iako ovaj dokument predstavlja samo mali dio onoga što je potrebno napraviti, predstavlja neizostavan dio cijele priče, dio bez kojega ne bi bilo ni sljedećih koraka.

Općinski načelnik

Dragan Rudančić, mag. ing. silv.

1. Uvod

Strateški dokumenti ključan su element menadžmenta lokalne samouprave koji pomaže u postizanju ciljeva na efikasan i efektivan način. Kroz strateške dokumente lokalne razine ne postižu se samo ciljevi definirani kroz strateški dokument lokalne razine, već se doprinosi realizaciji ciljeva definiranih na višim razinama, odnosno na regionalnoj, nacionalnoj te nadnacionalnoj razini.

U skladu s time Strategija razvoja poljoprivrede Općine Josipdol usklađena je, ali i doprinosi realizaciji ciljeva iz slijedećih dokumenata:

- Novom strateškom razdoblju Europske unije za 2021.-2027. godine.
- Strategije Europske unije za 2020.-2024. godinu
- Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine
- Razvojne strategije Karlovačke županije 2020+
- Strategije poljoprivrede do 2030. godine

Uzimajući u obzir kako Strategija razvoja poljoprivrede kao strateški dokument služi procesu razvoja te da i sama predstavlja proces, definirane ciljeve, prioritete i mjere potrebno je dodatno razložiti te u skladu s njima raspisati programe i projekte za privlačenje dostatne količine novaca za razvoj. Samim time, mogli bismo reći kako je usvajanje ovog dokumenta tek prvi korak u ostvarivanju definiranih ciljeva.

Zbog toga što poljoprivreda Općine Josipdol predstavlja značajnu gospodarsku djelatnost, definirano je pisanje i ove strategije, a kako bi se vidjelo stvarno stanje u poljoprivredi na području općine, odnosno kako bi se stvorila vizija te strateško usmjerenje za njezin razvoj.

Strategiju razvoja poljoprivrede izradila je tvrtka Level Project d.o.o. u suradnji s dionicima na području općine Josipdol koji uključuju predstavnike lokalne uprave, predstavnike gospodarskog sektora te civilnog društva.

Strategija razvoja poljoprivrede sačinjena je od analize trenutnog stanja poljoprivrednog sektora, SWOT analize kojom smo definirali snage, slabosti, prilike i prijetnje poljoprivrednog sektora, a koja nam je poslužila da kreiramo glavne razvojne ciljeve, prioritete i mjere, odnosno usmjerenje razvoja poljoprivrede općine Josipdol. Na temelju

usmjerenja kreiran je akcijski plan s popisom prioriternih projekata te financijski plan za realizaciju Strategije.

1.1. Poljoprivreda Hrvatske u okviru Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije

Zajednička poljoprivredna politika Europske unije uspostavljena je 1962. godine kako bi postigla sljedeće ciljeve:

- Pružanje potpore poljoprivrednicima i poboljšanje poljoprivredne produktivnosti čime bi se osigurala stabilna opskrba povoljnom hranom
- Zaštita prava poljoprivrednika iz Europske unije na odgovarajuću zaradu
- Doprinos borbi protiv klimatskih promjena i održivom upravljanju prirodnim resursima
- Očuvanje ruralnih područja i krajolika diljem EU-a
- Poticanje održavanje dinamičnosti ruralnoga gospodarstva promicanjem zapošljavanja u poljoprivredi, poljoprivredno-prehrambenim industrijama i povezanim sektorima.

Poljoprivredna politika ostvaruje se kroz regulativu europskog zakonodavstva. Ključna institucija usmjerena za administrativnu primjenu na području Republike Hrvatske jest Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Agencija prati i evidentira stanje u hrvatskoj poljoprivredi kroz ARKOD sustav na temelju kojeg je moguće ostvariti potpore. Potpore iz područja ruralnog razvoja financiraju se iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, a mogu ih ostvariti svi poljoprivrednici koji su upisani u sustav ARKOD. Upis poljoprivrednika u sustav je obavezan za sva poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. ARKOD parcela predstavlja neprekinutu površinu poljoprivrednog zemljišta koju obrađuje jedno poljoprivredno gospodarstvo. Minimalna površina poljoprivrednog zemljišta u ARKOD-u je 500m² ili 50m² za staklenike ili plastenike. Osim sustava ARKOD, uspostavljena je i AGRONET aplikacija koja olakšava popunjavanje zahtjeva za potporom kroz digitaliziran sustav.

1.2. Zakonski i strateški okvir za poljoprivredni sektor

Na razini Republike Hrvatske najvažniji zakoni za poljoprivredni sektor odnose se na Zakon o poljoprivredi ("Narodne novine", broj 118/18, 42/20, 127/20, 52/21), Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu ("Narodne novine", broj 29/18), Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Narodne novine", broj 20/18, 115/18, 98/19, 57/22), Zakon o uzgoju domaćih životinja ("Narodne novine", broj 115/18, 52/21), Zakon o veterinarstvu ("Narodne novine", broj 82/13, 148/13, 115/18, 52/21, 83/22), Zakon o vinu ("Narodne novine", broj 32/19), Zakon o održivoj uporabi pesticida ("Narodne novine", broj 46/22). Osim zakonske regulative, važna je i strateški okvir poput Strategije poljoprivrede 2020.-2030. „Više od farme“.

Zakonom o poljoprivredi ("Narodne novine", broj 118/18, 42/20, 127/20, 52/21) određuju se ciljevi i mjere poljoprivredne politike, pravila vezana za zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda, mjere informiranja i promocije, pravila o jakim alkoholnim pićima, prikupljanje podataka i izvješćivanje o cijenama poljoprivrednih proizvoda, nacionalni sustav Codex Alimentarius, zahtjevi kvalitete za hranu i hranu za životinje, sprječavanje nastajanja otpada od hrane, doniranje hrane i hrane za životinje, ekološka proizvodnja, sustavi kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, stavljanje na tržište prirodnih mineralnih, izvorski i stolnih voda, označavanje kvalitete i savjetovanje poljoprivrednika, obrazovanje te razvojno – stručni poslovi, informacijski sustavi i baze podataka, sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka, administrativna kontrola i kontrola na terenu te upravni i inspekcijski nadzor.

Zakonom o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu ("Narodne novine", broj 29/18) utvrđuju se uvjeti za obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede i s njom povezanih dopunskih djelatnosti koje se obavljaju na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (u daljnjem tekstu: OPG) kao organizacijskom obliku, način i uvjeti za upis u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (u daljnjem tekstu: Upisnik OPG-ova), odgovornost, prava i obveze nositelja OPG-a i članova OPG-a, utvrđuju se nadležna tijela i nadzor u primjeni Zakona.

Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Narodne novine", broj 20/18, 115/18, 98/19, 57/22) uređuje se održavanje i zaštita poljoprivrednog zemljišta, korištenje poljoprivrednog

zemljišta, promjena namjene poljoprivrednog zemljišta i naknada, raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske i Zemljišni fond.

Zakonom o uzgoju domaćih životinja ("Narodne novine", broj 115/18, 52/21) uređuje se uzgoj domaćih životinja, priznavanje uzgojnih udruženja i organizacija, odobrenje uzgojnih programa, nadležnost za provedbu uzgojnog programa, specifične tehničke aktivnosti vezane s upravljanjem uzgojnim programom, proširenje geografskog područja provedbe uzgojnog programa, upravljanje genetskim resursima domaćih životinja, stjecanje statusa izvornosti pasmine domaćih životinja, priznavanje nove pasmine domaćih životinja, očuvanje izvornih pasmina domaćih životinja, uzgoj i reprodukcija domaćih životinja, zootehnički certifikati, provedba umjetnog osjemenjivanja i osposobljavanje uzgajivača za provedbu umjetnog osjemenjivanja, vođenje potrebnih evidencija i registra o proizvodnji i prometu zametnih proizvoda, uzgoj sive pčele, katastar pčelinjih paša, način držanja pčela i korištenje pčelinje paše, uzgoj peradi, prikupljanje podataka o uzgojnoj vrijednosti konja, nadležno tijelo, nadzor i kontrola te druga pitanja važna za uzgoj domaćih životinja.

Zakonom o veterinarstvu ("Narodne novine", broj 82/13, 148/13, 115/18, 52/21, 83/22) uređuje se zaštita zdravlja životinja, provedba mjera veterinarskog javnog zdravstva, unapređivanje reprodukcije životinja, veterinarska zaštita okoliša, službene kontrole i inspeksijski nadzor u području veterinarstva.

Zakon o vinu ("Narodne novine", broj 32/19) uređuje nadležna tijela za provedbu zakona, uzgoj vinove loze, proizvodnju proizvoda iz sektora vina, fizikalno – kemijska i organoleptička svojstva vina, kategorije proizvoda iz sektora vina, vinogradarski registar, obvezne izjave te prateći dokumenti za proizvode iz sektora vina, podrumski ulazni i izlazni registri, stjecanje, zaštita i kontrola zaštićene oznake izvornosti i zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla te tradicionalni izrazi u sektoru vina, označavanje vina, regionalne organizacije vinogradara i vinara te promotivno i marketinško označavanje i prezentiranje vina, stavljanje na tržišta i uvjeti prodaje proizvoda iz sektora vina, uvjeti i obavezni postupci u proizvodnji i stavljanju na tržište voćnih vina, postupci proizvodnje i kategorije, opisivanje, prezentiranje i označavanje te zaštićene oznake aromatiziranih proizvoda od vina, administrativna kontrola i kontrola na terenu, upravni i inspeksijski nadzor i prekršajne odredbe.

Zakonom o održivoj uporabi pesticida ("Narodne novine", broj 46/22) uređuje se Nacionalni akcijski plan za postizanje održive uporabe pesticida, sustav izobrazbe profesionalnih korisnika pesticida, distributera i savjetnika, uporaba elektroničkih vjerodajnica odgovarajuće razine za pristup Fitosanitarnom informacijskom sustavu, sustavu distribucije i prodaje pesticida, rukovanje pesticidima, skladištenje i postupanje s ambalažom pesticida i ostacima u ambalaži, vođenje zbirke podataka i vođenje evidencije, uporaba i redovit pregled uređaja za primjenu pesticida, informiranje javnosti i podizanje razine svijesti o pesticidima, mjere za smanjenje rizika od uporabe pesticida i temeljna načela integrirane zaštite bilja, posebni postupci i uporaba pesticida, primjena iz zraka, obavješćavanje javnosti, posebne mjere zaštite okoliša, smanjenje uporabe pesticida i smanjenje rizika u određenim područjima, zaštita pčela pri primjeni pesticida, primjena pesticida na javnim i zelenim površinama, pokazatelji rizika, pružanje usluge tretiranja, izvješćivanje i razmjene informacija, ovlaštene stručne institucije i njihove zadaće, Povjerenstvo za pesticide, naknade i prekršaji te nadzor nad provedbom zakona i propisa donesenih na temelju zakona.

Strategija poljoprivrede 2020.-2030. „Više od farme“ strateški je i sektorski dokument usmjeren na razvoj hrvatske poljoprivrede za razdoblje od 2020. do 2030. godine. Strateški dokument obuhvaća novo financijsko razdoblje Europske unije od 2021. do 2027. godine. Strategija je usmjerena na razvoj poljoprivrede, ali i ruralni razvoj hrvatskog područja. Strategija sadrži okvir intervencija, a teži ostvarenju četiri strateška cilja: 1) povećanje produktivnosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene, 2) jačanje konkurentnosti poljoprivredno – prehrambenog sektora, 3) obnova ruralnog gospodarstva i unaprjeđenje uvjeta života u ruralnim sredinama te 4) poticanje inovacija u poljoprivredno – prehrambenom sektoru. U Strategiji je navedeno 15 potreba, a koje se odnose na povećanje dodane vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, jačanje povezanosti s tržištem, unaprjeđivanje poduzetničkih sposobnosti, poznavanje potražnje i zahtjeva kupaca, unaprjeđenje javne infrastrukture kako bi se mogla modernizirati poljoprivredna proizvodnja, jačanje istraživanja i razvoja te inovacija i novih tehnologija.

1.3. Metodologija izrade Strategije razvoja poljoprivrede Općine Josipdol

Strategija razvoja poljoprivrede Općine Josipdol pisana je od strane društva Level project d.o.o. Strategija razvoja poljoprivrede Općine Josipdol sastoji se od sljedećih cjelina:

Uvod u kojem se osvrćemo na definiranje strateških dokumenata na općoj razini, regulatorni i strateški okvir za područje poljoprivrede te metodologiju izrade Strategije.

Nakon uvoda slijedi analiza stanja Općine Josipdol. Unutar analize stanja definiramo osnovna obilježja područja koja uključuju analizu geoprometnog položaja i analizu stanovništva, nakon koje slijedi analiza poljoprivredne proizvodnje na području općine Josipdol. U tom dijelu definiraju se reljefne karakteristike, karakteristike tla i klima na području općine. Nakon analize reljefne, pedološke i klimatske analize područja slijedi analiza poljoprivredne proizvodnje. Analiza poljoprivredne proizvodnje obuhvaća analizu organizacijskih oblika poljoprivredne proizvodnje, analizu strojeva, opreme i objekata, analizu poljoprivrednih kultura, stočarske i ribogojne proizvodnje, ekološke proizvodnje te analizu korištenja sustava potpora u poljoprivredi.

U sljedećem poglavlju definira se ekonomska analiza poljoprivrednog sektora u kojemu se analizira potražnja te potencijalna središta poput gradova, prerađivačke industrije i turističkih manifestacija, nakon koje slijedi analiza modela udruživanja, analiza proizvodnje proizvoda s većom vrijednosti, analiza rizika te analiza prirodne baštine na području općine Josipdol.

Poslije analize stanja slijedi SWOT analiza u kojoj su definirane snage, slabosti, prilike i prijetnje poljoprivrede, a kako bi se definirao strateški okvir za razvoj poljoprivrede na području općine. Unutar strateškog okvira definirana je vizija, misija i ciljevi, odnosno mjere kojima se postavlja buduće usmjerenje za poljoprivredu općine. Nakon definirane vizije, misije, ciljeva i mjera navedeni su projekti koji će se u budućnosti realizirati te financijski plan kojim se definira moguće financiranje projekata.

Poglavljem provedba i praćenje objašnjen je proces provedbe i načini praćenja Strategije razvoja poljoprivrede Općine Josipdol, dok je poglavljem Participativno planiranje objašnjen proces uključivanja javnosti u proces pisanja Strategije.

2. Osnovna obilježja područja

U ovom dijelu rada usmjeravamo se na osnovna obilježja područja općine Josipdol, odnosno analiziramo njezin geoprometni položaj i strukturu stanovništva, a kako bi dobili osnovne informacije o području i karakteristikama stanovništva.

2.1. Geoprometni položaj

Iako ju stanovnici svrstavaju u najsjeverniji dio Like, Općina Josipdol nalazi se u južnom dijelu Karlovačke županije prostirući se na 165,41 km² što obuhvaća 4,2% površine Karlovačke županije.

Slika 1 Karta Republike Hrvatske

Izvor: Wikipedia

Općina Josipdol obuhvaća naselja: Carevo Polje, Cerovnik, Istočni Trojvrh, Josipdol, Modruš, Munjava Modruška, Munjava, Oštarije, Salopeki Modruški, Skradnik, Sabljaki Modruški, Trojvrh, Vajin Vrh i Vojnovac, a graniči s Gradom Ogulinom, Gradom Slunjem, općinom Tounj te Općinom Plaški. Općina Josipdol pozicionira se u središnju Hrvatsku, na područje

zvano Hrvatski prag koji predstavlja prostor povezivanja srednjeg Podunavlja s Jadranom. Zbog svog položaja dobro je povezana sa svim dijelovima Hrvatske, posebno jer kroz nju prolazi autocesta koja povezuje Zagreb i Split i državna cesta D42 od Vrbovskog do Grabovca, kao i željeznička pruga Zagreb-Rijeka, od koje se u Oštarijama odvaja željeznička pruga prema Splitu.

Slika 2 Općine u Karlovačkoj županiji

Izvor: Proleksis enciklopedija

Područje općine Josipdol smješteno je na obroncima planinskog lanca Male Kapele na kojemu postoji bogata prirodna i reljefna raznolikost. Planinski lanac Mala Kapela sastoji se od mezozojskih karbonatnih stijena, najviše građenih iz dolomita, a prostor je bogat biljnim i životinjskim svijetom. Na području Male Kapele ističu se borove šume, dok na nekim područjima još postoje očuvane prašume. Kroz općinu prolazi rječica Munjava, potok Vrnjika sa svojim pritocima, a kroz veliki dio površine općine prolazi i suho korito rijeke Mrežnice. Veliki dio područja

općine zaštićeno je ekološkom mrežom Natura 2000.

Područje općine Josipdol i dalje je minirano, što otežava daljnji razvoj navedenog područja.

2.2. Stanovništvo

Općina Josipdol prema zadnjem popisu stanovništva iz 2021. godine broji 3.410 stanovnika, od kojih najveći broj ima naselje Oštarije s 37,98% posto ukupnog stanovništva, nakon čega slijedi naselje Josipdol s 29,71%, dok ostala naselja imaju značajno manji udio u ukupnom stanovništvu općine. U općini postoji 1.221 kućanstvo. Možemo zaključiti kako je područje općine rijetko i neravnomjerno naseljeno.

Tablica 1 Broj stanovnika po naseljima u Općini Josipdol

Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci za 2021. godinu

Carevo Polje	160
Cerovnik	132
Istočni Trojvrh	18
Josipdol	1013
Modruš	128
Munjava	51
Munjava Modruška	58
Oštarije	1295
Sabljaki Modruški	31
Salopeki Modruški	49
Skradnik	371
Trojvrh	15
Vajin Vrh	17
Vojnovac	72
UKUPNO	3410

U odnosu na ranije statističko razdoblje došlo je do smanjenja broja stanovništva na području općine Josipdol što govori u prilog trenda depopulacije ruralnog prostora. Tome u prilog govore i sljedeći indikatori: pokazatelj prosječne starosti, ili prosječna dob kao srednja vrijednost koja iznosi 42,7 godina; indeks starenja, odnosno udio starijih osoba od 60 godina i udjela mlađih osoba do 19 godina koji iznosi 124,2. Ako je Indeks starenja veći od 40 indikator je kritičnog odnosa mladih i starih. Sljedeći indikator je koeficijent starosti, odnosno udio starijih od 60 godina u ukupnom stanovništvu koji iznosi 26,4%.

Tablica 2 Pokazatelji starenja Općine Josipdol

Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci za 2011. godinu

Pokazatelji starenja Općine Josipdol	
Prosječna starost	42,7
Indeks starenja	124,2
Koeficijent starosti	26,4

Prema zadnjim dostupnim podacima iz 2011. godine, u općini više od 92% stanovništva ima obrazovanje koje je jednako ili niže od srednje stručne spreme, dok se skoro 60% stanovništva ne zna koristiti internetom. Svaka druga osoba na području općine ekonomski je neaktivna te živi uglavnom od mirovine, dok je samo oko 30% stanovništva zaposleno te ostvaruje prihode od stalnog rada. Samo 8% stanovništva na području općine ostvaruje prihode od poljoprivrede.

Tablica 3. Vrste prihoda stanovništva Općine Josipdol

Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci za 2011. godinu

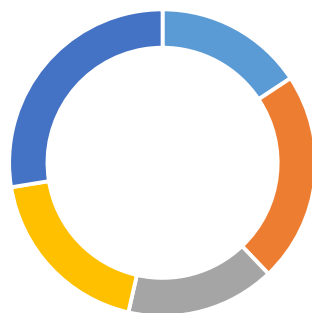
	spol	Ukupno ¹⁾	Prihodi od	Prihodi od	Prihodi od	Starosna mirovina	Ostale mirovine	Prihodi od imovine	Socijalne naknade	Ostali prihodi	Povremena	Bez prihoda	Nepoznato
			stalnog rada	povremenog rada	poljoprivrede						potpora drugih		
Josipdol	sv.	3.773	1.050	58	30	419	629	-	180	52	31	1.364	-
	m	1.895	685	39	16	270	268	-	73	28	11	523	-
	ž	1.878	365	19	14	149	361	-	107	24	20	841	-

Stanovništvo općine Josipdol u najvećoj se mjeri bavi djelatnošću prijevoza i skladištenja nakon čega slijedi prerađivačka industrija, trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala te djelatnost poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. U najvećoj mjeri stanovništvo je zaposleno na poziciji uslužnih i trgovačkih zanimanja te na pozicijama rukovoditelja postrojenjima i strojevima, industrijskih proizvođača i sastavljača proizvoda te na pozicijama tehničara i stručnih radnika, kao i na pozicijama u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji.

Graf 1. Zaposleni prema području djelatnosti u Općini Josipdol

Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci za 2011. godinu

Zaposleni prema području djelatnosti u Općini Josipdol

- Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo
- Prerađivačka industrija
- Građevinarstvo
- Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala
- Prijevoz i skladištenje

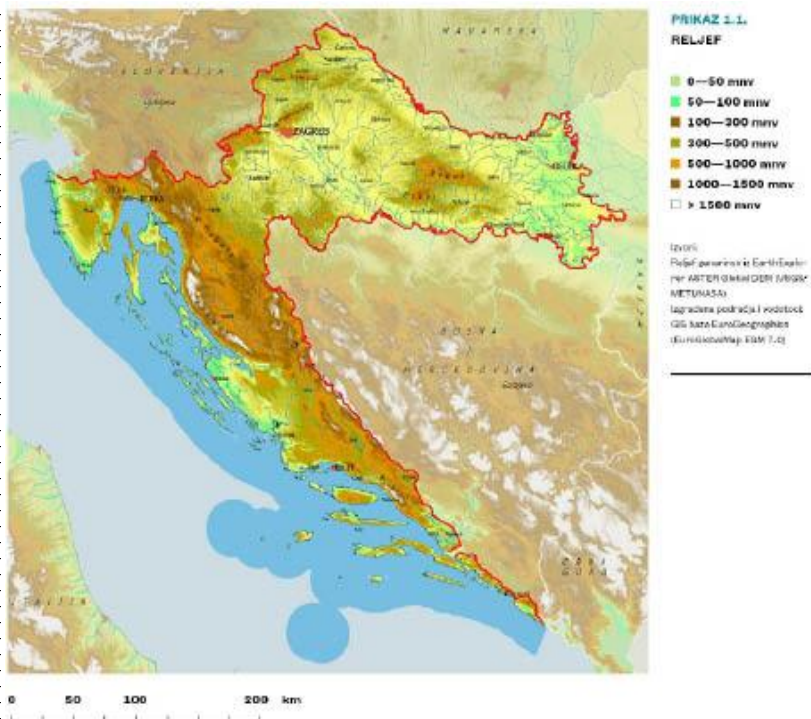
Prema posljednjim dostupnim informacijama iz 2011. godine, 31 stanovnik bio je zaposlen kao poljoprivrednik, šumar, ribar ili lovac, odnosno ukupno 114 stanovnika radilo je u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Od toga samo je 30 osoba ostvarivalo glavni prihod od poljoprivrednog rada. U odnosu na ranije statističko razdoblje iz 2001. godine kada je ukupno poljoprivredno stanovništvo činilo 173 osobe, odnosno 88 osoba koje su se aktivno bavile poljoprivredom, noviji podaci ukazuju na trend smanjenja ukupnog broja osoba koje se bave poljoprivredom.

Zaključak: Općina Josipdol velika je općina koja čini skoro 5% teritorija cijele Karlovačke županije. Smještena je na dobrom geoprometnom položaju te je dobro povezana s ostalim dijelovima Republike Hrvatske. Za daljnji razvoj prepoznat je problem miniranosti područja. Osim toga, problemi općine vezani su za trendove starenja stanovništva, odnosno depopulacije prostora, ali i problem niske radne aktivnosti stanovništva. Uzimajući u obzir navedeno, u sljedećem je razdoblju potrebno usmjeriti daljnje napore kako bi se navedeni problemi smanjili ili riješili.

3. Poljoprivreda Općine Josipdol

Slika 3. Reljef Republike Hrvatske

Izvor: Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, NN 106/2017

Poljoprivreda je gospodarska

djelatnost koja pomoću kultiviranja biljaka i životinja uz ljudski rad iskorištava prirodne izvore poput tla, vode i klime za dobivanje biljnih i životinjskih proizvoda koji se koriste u prehrani ljudi i životinja, odnosno kao sirovine za daljnju preradu. Poljoprivreda se dijeli na biljnu proizvodnju (ratarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo, povrtlarstvo...) te na stočarstvo (govedarstvo, svinjogojstvo, peradarstvo, ovčarstvo,

konjogojstvo...). Poljoprivredna proizvodnja ovisi o četiri čimbenika: tlu, tradiciji, klimi i gospodarskim uvjetima, a koje ćemo analizirati kroz ovo poglavlje.

3.1 Reljefne karakteristike područja

Reljef čine sve ravnine i neravnine na Zemlji koje nastaju pod utjecajem brojnih čimbenika, odnosno endogenih sila i egzogenih procesa u geološkoj prošlosti, a koji se odvijaju i danas. I dok unutarnje sile kao što su toplina, tlak, vulkanizam i seizmizam grade i formiraju najveće reljefne oblike, vanjski procesi kao što su temperatura, vjetar, padaline, tekućice, led, vegetacija i ljudi razgrađuju, oblikuju te transformiraju manje oblike. Postoji nekoliko vrsta reljefa: glacijalni ili ledenjački koji nastaje djelovanjem ledenjaka, riječni ili fluvijalni koji nastaje djelovanjem tekućica, pustinjski ili eolski koji nastaje radom vjetra u suhim i polusuhim područjima, obalni koji nastaje djelovanjem valova, morskih mijena i struja na

obalu, krški koji nastaje na topljivim stijinama, biogeni reljef koji nastaje pod utjecajem živog svijeta te antropogeni reljef koji nastaje utjecajem čovjeka.

Područje Josipdola smjestilo se na obroncima Male Kapele, planinskog lanca koji spada u Dinarsko gorje, najveće krško područje Europe. Područje Male Kapele nalazi se na sjeveru Like te se proteže od Velike Kapele do Plitvičkih jezera, odnosno od Josipdolske, Plaščanske i Saborčanske doline do Gacke i Krbave na jugu. Općina Josipdol nalazi se na 300 metara nadmorske visine.

Područje Općine Josipdol karakteriziraju karbonatne naslage koje u osnovi čini geološka sinteza, vapnenci i dolomiti mezozojske starosti. Unutar područja se razlikuju dvije zone, zona visokog krša koja se nalazi zapadno od Ogulina, Josipdola i Plaškog, te zona plitkog ili fluvio krša koja se nalazi istočno od Ogulina, do pravca koji ide od Ozlja preko Karlovca do Duge Rese i Slunja. U zoni visokog krša javljaju se krški fenomeni kao što su krška polja, rijeke ponornice, škrape, vrtače, ponikve i sl. Takvim načinom stvaraju se i podzemni pećinski sustavi. Zonu plitkog krša obilježava manja debljina karbonatnih naslaga, dok su krške pojave relativno rijetke, a vodeni tokovi uglavnom površinski.

3.2. Karakteristike tla

Tlo je smjesa čvrstih čestica, vode, zraka i mikroorganizama. I dok čvrste čestice predstavljaju ostatke trošenja kamenja i stijena, humus čini mineralizirane ostatke biljnog i životinjskog podrijetla. U porama tla nalazi se i voda te plinovi i mineralne tvari koje su otopljene u njoj, te zrak kojeg čini smjesa plinova. Tlo je osnovni čimbenik poljoprivredne proizvodnje te je pod stalnim utjecajem smanjenja plodnosti uslijed urbanizacije, erozije, zapuštanja, odnosno intenzivne poljoprivredne proizvodnje. Osnovne značajke tla obuhvaćaju fizičke, kemijske i biološke osobine tla.

U daljnjem tekstu prikazana je analiza tla na širem području ogulinskog kraja, a koja uključuje i prostor Općine Josipdol.

Tablica 4. Područja uzetih uzoraka za analizu

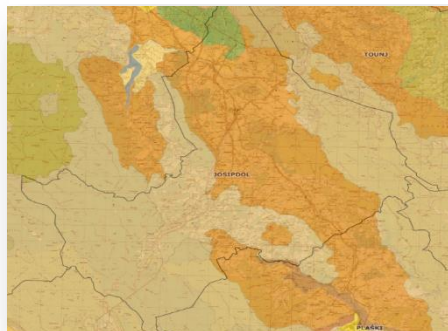
Izvor: Jadrić, B. (2015). Gnojidba tla za uzgoj povrtnih kultura na širem području grada Ogulina

Oznaka	Područja uzetih uzoraka
P-1	K.O. OGULIN; KAŠEVARE (k.č. 9169 – površina 80 ha)
P-2	K.O. OGULIN; (Knježevica Dubravko)
P-3	K.O. OTOK OŠTARIJSKI; (k.č. 929 – površina 80 ha)
P-4	K.O. OGULIN; („Bengerove njive“)
P-5	K.O. OŠTARIJE; (Oštarije 1)
P-6	K.O. OŠTARIJE; (Sudarić Dragan)
P-7	K.O. JOSIPDOL; CAREVO POLJE – „KOVAČEVO“ (Salopek)
P-8	K.O. JOSIPDOL; CAREVO POLJE – „AGROPROM“ (Salopek)
P-9	K.O. CEROVNIK; („KLIPE“; k.č. 803)

Fizička svojstva tla odnose se na teksturu, strukturu, gustoću, poroznost, konzistenciju te plastičnost tla. U daljnjem tekstu analiziramo upravo te fizičke karakteristike.

Slika 4. Pedološka karta Općine Josipdol

Izvor: ENVI atlas okoliša

Tla na području općine Josipdol spadaju u klasu automorfni tala, odnosno distrično smeđih tla lesiviranih s duboko humusnim akumulativnim slojem. Riječ je o homogenim tlima, praškasto ilovaste do praškasto glinaste ilovaste teksture pri čemu dominiraju frakcije sitnog i krupnog praha te frakcije gline. Tla su slabo propusna i sklona zbijanju što dovodi do teškog obrađivanja te nedostatka kisika koji je potreban za disanje

korijena i razlaganje organske tvari tla.

Tablica 5. Mehanički sastav tla po profilima

Izvor: Jadrić, B. (2015). Gnojidba tla za uzgoj povrtnih kultura na širem području grada Ogulina

Oznaka profila	Dubina	% čestica u mm				Teksturna oznaka
		2,0-0,2	0,2-0,05	0,05-0,02	0,02-0,002	
P-1	0-30	0,8	1,8	24,4	56,3	16,7 praškasta ilovača
	30-60	0,7	1,3	25,8	55,3	16,9 praškasta ilovača
	60-100	0,8	1,2	27,5	51,5	19 praškasta ilovača
P-2	0-30	0,3	1	27,1	56,2	15,4 praškasta ilovača
	30-60	0,3	0,8	26,9	55,9	16,1 praškasta ilovača
	60-100	0,2	0,6	27,7	49,1	22,4 praškasta ilovača
P-3	0-30	0,7	1,3	30,9	50,8	16,3 praškasta ilovača
	30-60	0,5	1	27,7	50,5	20,3 praškasta ilovača
	60-100	0,3	0,9	26,2	47	25,6 praškasta ilovača
P-4	0-30	0,7	2	25	54,7	17,6 praškasta ilovača
	30-60	0,7	1,8	27,2	50,6	19,7 praškasta ilovača
	60-100	0,8	1,8	28,9	45,2	23,3 praškasta ilovača
P-5	0-30	1,5	5,4	25,5	50,4	17,2 praškasta ilovača
	30-60	1,3	5,7	23,8	42,9	26,3 praškasta ilovača
	60-100	1,9	3,4	20,8	37,6	36,3 praškasta/glinasta ilovača
P-6	0-30	1,4	3	26	52,7	16,9 praškasta ilovača
	30-60	1,5	3	25,9	49,2	20,4 praškasta ilovača
	60-100	0,4	3,8	13,2	23,5	59,1 glina
P-7	0-30	0,8	1,7	26,5	48,3	22,7 praškasta ilovača
	30-60	0,9	1,5	24,4	43	30,2 praškasta/glinasta ilovača
	60-100	0,8	1,1	18,6	36,6	42,9 praškasta/glinasta ilovača
P-8	0-30	0,8	2,4	27,6	51,2	18 praškasta ilovača
	30-60	0,6	1,3	25,9	53,2	19 praškasta ilovača
	60-100	0,7	1,1	25,7	50	22,5 praškasta ilovača
P-9	0-30	1,7	5,1	30	46,2	17 praškasta ilovača
	30-60	1,3	1,2	29,7	51,6	16,2 praškasta ilovača
	60-100	0,6	1,1	26,4	48,7	23 praškasta ilovača

Porozitet tla važan je čimbenik za rast i razvoj korjenastog sustava i ishranu biljnih vrsta, odnosno važan čimbenik za ukupnu plodnost tla. Tla na širem području ogulinskog kraja, a koja su uključivala i jospidolsko područje pokazala su se porozna. Volumen pora kretao se između 44,7 pa sve do 62, 5 što ih uglavnom svrstava u kategorije poroznih i vrlo poroznih tla prema ukupnom sadržaju pora u tlu. Zaključujemo da tla na području općine nisu zbijena, odnosno sadržavaju dovoljan prostor koji može zadržati vodu, kisik i hranjive tvari za biljke, a koje posljedično omogućuju zdraviji rast biljaka.

Tablica 6. Porozitet tla na širem ogulinskom području

Izvor: Jadrić, B. (2015). Gnojidba tla za uzgoj povrtnih kultura na širem području grada Ogulina

Oznaka profila	P-1	P-2	P-3	P-4	P-5	P-6	P-7	P-8	P-9
Volumen pora na 35 cm	51,3	53,8	47,4	51,2	47,1	48,5	44,7	60,1	61,8
Volumen pora na 40 cm	51,9	57,9	55,6	54,2	45,7	47,4	49,7	59,2	62,5

Kapacitet tla za zrak podrazumijeva najveću moguću količinu zraka u suhom tlu. Kapacitet tla za zrak ovisi o poroznosti i vlažnosti tla, a što je veća poroznost i manje vlage tla veći je kapacitet zraka. Zrak je nužan za oksidaciju tijekom koje nastaje ugljik, dušik, fosfor, odnosno druge hranjive tvari te se bez njega zaustavlja razvoj biljaka, razvijaju se anaerobni procesi i spojevi toksični za biljke te pogoršavaju fizička svojstva tla. Smatra se da problemi vezani za anoksiju, odnosno nedostatak kisika nastaju kada je zrakom ispunjeno ispod 10% zapremnine tla. Prema dobivenim nalazima za šire ogulinsko područje, analizirane površine imaju kapacitet koji se kreće od 4% do 9,5% što znači da imaju mali kapacitet tla na zrak, odnosno malu sposobnost tla da primi i zadržava zrak što uzrokuje slabiji rast i razvoj korjenastog sustava.

Tablica 7. Kapacitet tla na zrak i vodu

Izvor: Jadrić, B. (2015). Gnojidba tla za uzgoj povrtnih kultura na širem području grada Ogulina

Oznaka profila	P-1	P-2	P-3	P-4	P-5	P-6	P-7	P-8	P-9
Kapacitet za zrak na 35 cm	6,7	5,2	5,1	6	8,5	4	3,6	9,5	8,9
Kapacitet za zrak na 40 cm	6,3	6,6	7,8	6,1	4,6	5,1	6,6	8,3	9,1
Kapacitet za vodu na 35 cm	44,5	48,6	42,3	45,3	38,6	44,5	41,2	49,7	52,9
Kapacitet za vodu na 40 cm	45,6	51,3	47,8	44,8	41,1	42,3	43,2	50,9	51,4

Kemijska svojstva tla čimbenik su o kojemu ovisi plodnost tla. Kemijska svojstva u tlu grade kompleksne odnose s mehaničkim, fizikalnim i biološkim svojstvima. Iz rezultata analize za

šire ogulinsko područje utvrđeno je da se radi o heterogenim tlima jako kisele do slabo kisele reakcije u oraničnom sloju tla. Područje je umjereno do bogato opskrbljeno humusom i ukupnim dušikom. Količina humusa i ukupnog dušika s dubinom tla otpada. Opskrbljenost područja fosforom kreće se od vrlo slabe do bogate opskrbljenosti, dok je opskrbljenost pristupačnim kalijem dobra do bogata.

Tablica 8. Humus i dušik u tlu

Izvor: Jadrić, B. (2015). Gnojidba tla za uzgoj povrtnih kultura na širem području grada Ogulina

Oznaka profila	P-1	P-2	P-3	P-4	P-5	P-6	P-7	P-8	P-9
Humus na 0-30 cm dubine	3,72	4,76	4,88	4,38	3,67	4,94	3,26	3,32	6,48
Humus na 30-60 cm dubine	2,81	2,86	2,85	2,82	2,38	3,32	1,35	2,38	4,5
Humus na 60-100 cm dubine	0,49	0,47	0,38	0,41	0,71	0,65	0,58	0,63	1,75
N na 0-30 cm dubine	0,19	0,23	0,24	0,21	0,19	0,21	0,16	0,16	0,32
N na 30-60 cm dubine	0,14	0,14	0,14	0,14	0,12	0,17	0,06	0,12	0,23
N na 60-90 cm dubine	0,03	0,03	0,02	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03	0,08

Reakcija tla je pokazatelj topivosti i pristupačnosti pojedinih hranjiva za biljku. Reakcija tla utječe na različite procese poput tvorbe minerala, razgradnju organskih tvari, biološku aktivnost, pristupačnost biljnih hranjiva te humifikaciju. Šire ogulinsko područje svrstava se u tla s jako kiselim do slabo kiselim reakcijama.

Tablica 9. PH (H₂O i 1M KCl) u tlu

Izvor: Jadrić, B. (2015). Gnojidba tla za uzgoj povrtnih kultura na širem području grada Ogulina

Oznaka profila	P-1	P-2	P-3	P-4	P-5	P-6	P-7	P-8	P-9
PH (H ₂ O) na dubini 0-30 cm	7,19	6,19	6,52	6,06	6,38	5,34	5,16	7,16	4,73
PH (H ₂ O) na dubini 30-60 cm	7,32	6,31	5,76	6,19	6,68	5,39	5,14	5,08	4,82
PH (H ₂ O) na dubini 60-200 cm	7,35	6,32	5,27	6,27	4,82	6,82	5,1	5,07	5
PH (1M KCl) na dubini 0-30 cm	6,15	5,03	5,32	5	5,3	4,21	4,1	6,22	4,1
PH (1M KCl) na dubini 30-60 cm	6,05	5,16	4,71	5,13	5,33	4,26	4,09	4,26	4,19
PH (1M KCl) na dubini 60-200 cm	5,68	4,9	4,29	4,93	4,02	5,38	4,03	4,16	4,19

Humus u tlu predstavlja organsku tvar koja nastaje u procesu humifikacije, a proizvod je nepotpunog razlaganja biljnih i životinjskih ostataka. Humus utječe na strukturu tla te zajedno s glinom koloidne veličine stvara skladišta hranjivih tvari. Osim toga, humus čini hranu za živi svijet u tlu, a koji tek zajedničkim djelovanjem stvara mineralni oblik dostupan biljkama. Na širem ogulinskom području utvrđena je dobra humoznost na oraničnim slojevima.

Dušik je jedan od najvažnijih elemenata u ishrani većine povrtnih kultura, a u tlo dolazi mikrobiološkom fiksacijom iz atmosfere te putem gnojidbe. Dušik je često deficitaran mineral u tlu. Na temelju uzoraka uzetih na širem ogulinskom području može se zaključiti

kako postoji dobra opskrbljenost ukupnim dušikom, dok je mjestimične prisutna i bogata opskrbljenost.

Fosfor uz dušik predstavlja najvažniji mineral koji ima važnu ulogu u rastu biljaka. Kako ga biljke ne mogu koristiti u organskoj tvari, potrebno ga je prethodno mineralizirati. Analizom uzoraka uzetih sa šireg ogulinskog područja utvrđeno je da većina uzoraka lošije opskrbljena fosforom i kalijem, odnosno četvrtina uzoraka vrlo je slabo, nešto manje od petine uzoraka slabo, četvrtina uzoraka umjereno, dok je otprilike trećina uzoraka dobro ili bogato opskrbljena fosforom.

Kalij je biljno hranjivo koje biljke trebaju u velikim količinama. Uloga kalija u biljci je tvorba izvora energije, aktiviranje enzima, poboljšavanje fotosinteze te poboljšavanje otpornosti biljaka prema bolestima i stresovima. Šire ogulinsko područje u najvećem je broju analiziranih uzoraka bilo vrlo bogato kalijem ili nešto manje bogato, a dobra opskrbljenost bila je u otprilike desetini nalaza.

Tablica 10. mg/100 g (P2O5 i K2O) u tlu

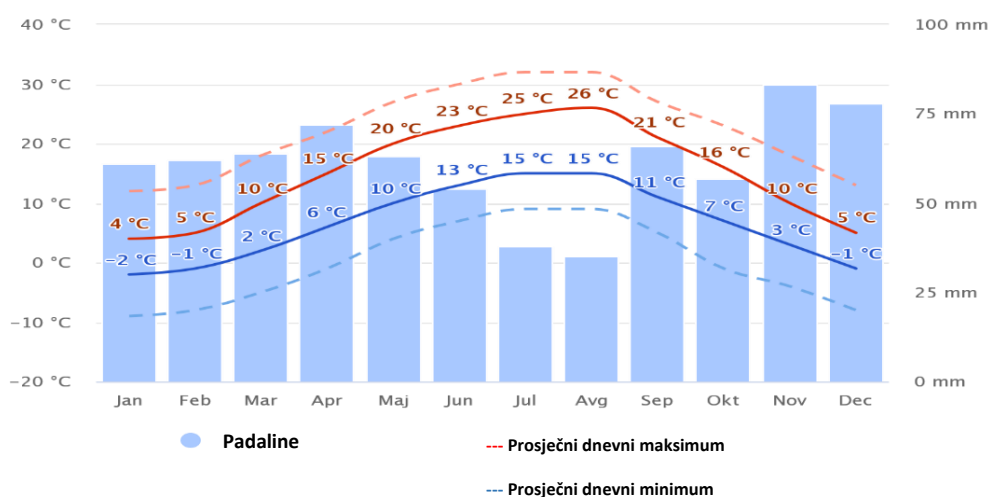
Izvor: Jadrić, B. (2015). Gnojidba tla za uzgoj povrtnih kultura na širem području grada Ogulina

Oznaka profila	P-1	P-2	P-3	P-4	P-5	P-6	P-7	P-8	P-9
mg/100 g tla (P2O5) na dubini 0-30 cm	13,7	25,9	29,1	17,3	7,5	19,4	0,9	14,6	2,9
mg/100 g tla (P2O5) na dubini 30-60 cm	2,8	3,8	2,9	2,4	0,7	4,8	0,2	0,8	0,7
mg/100 g tla (P2O5) na dubini 60-200 cm	0,3	0,25	0,35	0,44	1,7	0,7	0,1	0,25	0,1
mg/100 g tla (K2O) na dubini 0-30 cm	40,5	42,5	59	50	28	39	31	49	14
mg/100 g tla (K2O) na dubini 30-60 cm	18,4	36	40	38	15,3	30,5	22	24	8
mg/100 g tla (K2O) na dubini 60-200 cm	8	6,54	6,77	7,2	7,2	8,1	12,2	10,65	5,4

3.3. Klimatske karakteristike područja

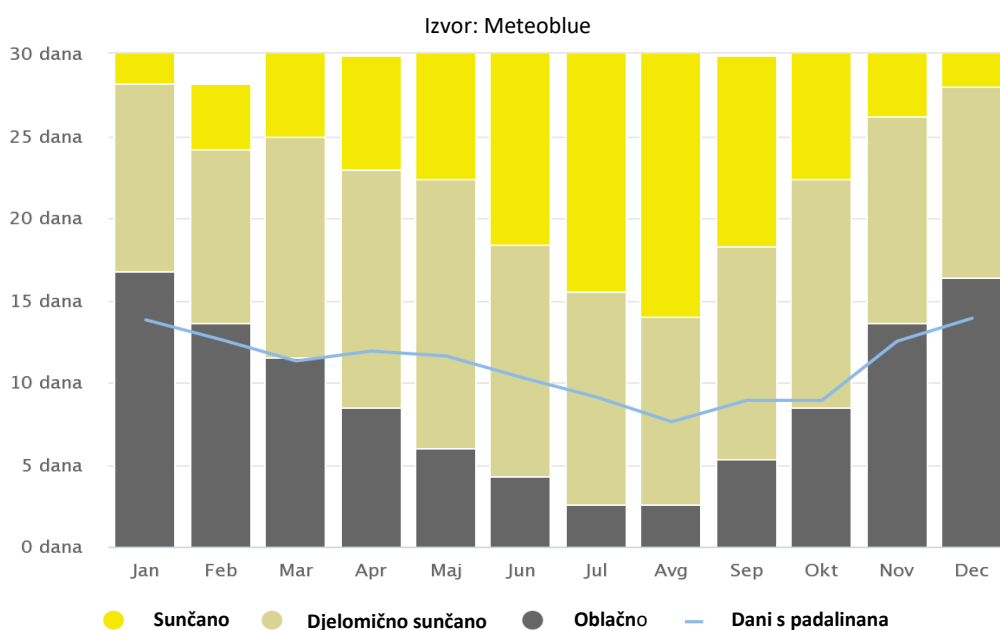
Područje općine nalazi se u području umjerene kontinentalne klime. Padaline su nešto učestalije tijekom zimskih mjeseci kada su prisutne i snježne padaline. Česta je i velika naoblaka, visoka relativna vlažnost zraka i magla. Prosječna temperatura zraka u najtoplijem mjesecu je iznad 20 °C, dok je u najhladnijem mjesecu između 0 °C i -3 °C. Prosječna temperatura zraka za to područje iznosila je 10,1 °C.

Graf 2. Prosječne temperature i padaline, Izvor: Meteoblue

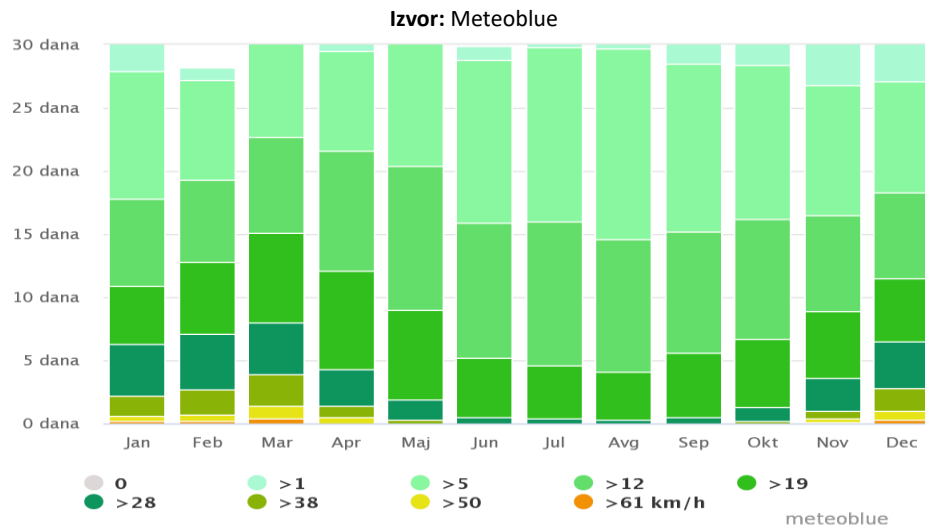
Prema podacima koji se temelje na simulaciji vremenskih modela u zadnjih 30 godina, najtopliji mjesec je mjesec kolovoz, kada je i najmanja razina padalina u odnosu na druge mjesece. Prosječne temperature u razdoblju od 30 godina za mjesec kolovoz iznosile su od 15 °C do 26 °C. U navedenom mjesecu 4.7 dana temperature su više od 30 °C, 12.8 dana kada su temperature više od 25 °C, 10.8 dana kada su temperature više od 20 °C. Prosječne temperature u istom razdoblju za najhladniji mjesec siječanj iznose između -2 °C i 4 °C, kada je 1.1 dan temperatura niža od -5 °C, 6.8 dana kada je temperatura niža od 0 °C, 10 dana kada je temperatura niža od 5 °C, te 4.8 dana kada je temperatura niža do 10 °C.

Graf 3. Prikaz sunčanih dana te dana s padalinama

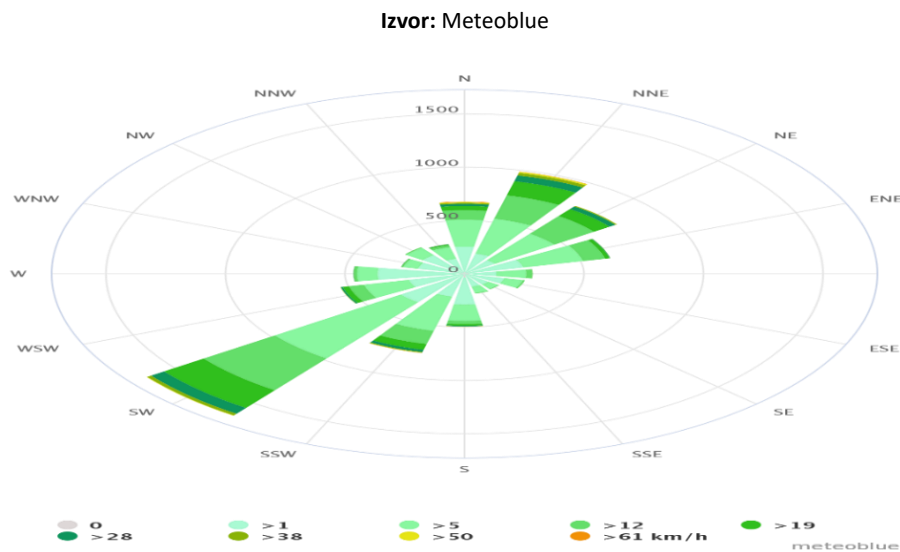
Najveća količina padalina prisutna je u studenom kada u Općini prosječno padne 83 mm padalina. Najveći broj sunčanih dana prisutan je u kolovozu kada je sunčano prosječno 17 dana, djelomično oblačno 11.4 dana, oblačno 2.6 dana te 7.6 dana s padalinama. Najmanje sunčanih dana ima mjesec siječanj s ukupno 2.8 sunčanih dana, 11.4 djelomično oblačnih dana, 16.8 oblačnih dana i 13.8 dana s padalinama.

Graf 4. Prikaz jačine vjetrova

Vjetrovi u Općini najjači su u ožujku kada 0.5 dana pušu jače od 61 km/h, 1.5 dana pušu jače od 50 km/h, 1.7 dana pušu jače od 38 km/h. Najslabiji vjetrovi pušu tijekom kolovoza kada vjetrovi ne jačaju iznad 38 km/h.

Graf 5. Ruža vjetrova

Vjetar na području puše najčešće iz smjera jugo-zapada, dok rjeđe puše iz smjera sjevero-istoka i sjevera, no iz tih smjerova vjetrovi dosežu češće jaču brzinu.

3.4. Poljoprivredni sektor općine Josipdol

Temeljna funkcija poljoprivrede je proizvodnja hrane za prehranu stanovništva. Cilj poljoprivrede proizvodnja je stvaranje što veće količine proizvoda na što manjoj površini, uz što manje troškove proizvodnje. Uz osnovni cilj, u proizvodnju je potrebno uključiti i ostale ciljeve, poput ekološkog i socijalnog utjecaja poljoprivrednog sektora. Za ostvarivanje ciljeva važna je rasprostranjenost poljoprivrednih površina, njihova struktura (usitnjenost), intenzifikacija odnosno upotreba mineralnih gnojiva i pesticida, odnosno upotreba mehanizacije te odabir monokulturne ili polikulturne proizvodnje. Svaka aktivnost u poljoprivredi izravno utječe na okoliš zbog čega je potrebno poljoprivredu staviti u funkciju održivog razvoja cijele ruralne zajednice. Održiva poljoprivreda podrazumijeva korištenje suvremene proizvodnje i trgovine uz uvažavanje ekoloških i socijalnih ograničenja te iskorištavanje potencijala i mogućnosti, odnosno prilagodba hidrografskim, pedološkim i klimatskim uvjetima navedenog prostora. U slučaju smanjenje poljoprivredne proizvodnje zbog malih poljoprivrednih površina, isplativost poljoprivredne proizvodnje trebala bi se postići kroz dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda.

Ruralni prostor ovisan je o sektoru poljoprivrede s obzirom na to kako su mnogi poslovi u ruralnoj sredini u direktnoj ili indirektnoj vezi s poljoprivrednom proizvodnjom u predproizvodnim ili postproizvodnom fazi. Uzimajući to u obzir, poljoprivreda u velikoj mjeri utječe na povećanje kvalitete života ruralnog stanovništva, odnosno socijalnom i ekonomskom razvoju zajednice, demografskoj obnovi, kao i očuvanju krajobraza i bioraznolikosti. Poljoprivreda ima potencijala proizvodnje multiplicirajućih učinaka kroz povezanost s drugim sektorima poput prehrambene ili turističke industrije koje u sinergiji stvaraju dodatni prihod poljoprivredne djelatnosti, odnosno doprinose razvoju ruralne sredine.

3.4.1. Organizacijski oblici proizvodnje

Prema Zakonu o poljoprivredi ("Narodne novine", brojx 118/18, 42/20, 127/20, 52/21), poljoprivrednik je fizička ili pravna osoba, odnosno skupina fizičkih ili pravnih osoba koja obavlja poljoprivrednu djelatnost. Poljoprivredna djelatnost manifestira se u sljedećim oblicima: obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo, obrt registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, trgovačko društvo ili zadrugu registriranu za obavljanje poljoprivredne djelatnosti te druge pravne osobe.

U Republici Hrvatskoj brojčano prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, dok su obrti, poljoprivredne zadruge i poljoprivredne tvrtke manje zastupljene. Jednako je i na području Općine Josipdol, gdje je na datum 31.12.2021. u ARKOD sustav bilo upisano 219 OPG-ova, 6 obrta, 91 samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo te 5 trgovačkih društava, pri čemu nije registrirana nijedna zadruga niti druga pravna osoba. Ukupna površina zemljišta kojom su raspolagali iznosila je 1.134,1 ha rasprostranjenih na 3.117 parcela, odnosno prosječna površina parcele iznosila je 0,36 ha. Najveći broj gospodarstava je u naselju Oštarije (111), i Josipdolu (90), dok je tek jedno u naselju Vajin Vrh. Najviše raspoloživih poljoprivrednih površina smješteno je na području naselja Oštarije, gdje se ukupno 934 parcele prostiru na površini od 408,74 ha. U naselju Josipdol je 280,76 ha poljoprivrednih zemljišta raspoređeno na 563 parcele.

Tablica 11. Zastupljenost oblika poljoprivredne djelatnosti u Općini Josipdol

Izvor: ARKOD

OPG-ovi	Obrti	Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo	Trgovačka društva	Zadruge	Druge pravne osobe
219	6	91	5	0	0

Najviše gospodarstva, njih 195, raspolaže zemljištima površine do 3 ha te čine 63,1% ukupnog broja gospodarstava i raspolažu s 26,83% ukupnih površina. Sljedeća su najzastupljenija gospodarstva koja obrađuju površine između 3 i 20 ha. Ona čine 34,95% svih gospodarstava, ali zato raspolažu s ukupnom površinom od 618,22 ha, odnosno 54,51% ukupnih površina. U sklopu svega 6 gospodarstava nalaze se poljoprivredne površine koje se

prostiru između 20 i 100 ha. Ovo je pokazatelj velikog raslojavanja unutar poljoprivrede Općine Josipdol.

Dopunske djelatnosti na OPG-ima na području općine Josipdol vezane su za: pružanje usluga s poljoprivrednom i šumskom mehanizacijom, opremom, uređajima i/ili alatima koje obuhvaćaju rad s traktorima i drugim poljoprivrednim strojevima u komunalnim poslovima / zimsko održavanje cesta i puteva, pružanje usluga s poljoprivrednom i šumskom mehanizacijom, opremom, uređajima i/ili alatima koje obuhvaćaju rad s traktorima i drugim poljoprivrednim strojevima u komunalnim poslovima / čišćenje, košnja i održavanje zelenila i zelenih površina, pružanje usluga s poljoprivrednom i šumskom mehanizacijom, opremom, uređajima i/ili alatima koje obuhvaćaju rad s traktorima i drugim poljoprivrednim strojevima u komunalnim poslovima / ostale usluge povezane s djelatnostima iz ove oznake, usluge u šumarstvu s poljoprivrednom i šumskom mehanizacijom, opremom, uređajima i/ili alatima / sječu drva i izvlačenje drva iz šume, pružanje ugostiteljskih usluga na OPG-u sukladno posebnim propisima koji uređuju ugostiteljsku djelatnost kao pružanje ugostiteljskih usluga u objektima, pružanje ugostiteljskih usluga na OPG-u sukladno posebnim propisima a koji uređuju ugostiteljsku djelatnost kao pružanje ugostiteljskih usluga u objektima / apartmani.

Najveći broj poljoprivrednih površina smješteno je u naselju Oštarije, te u naselju Josipdol, dok je značajno manje pozicionirano u drugim naseljima općine.

Tablica 12. Broj poljoprivrednih površina prema smještaju u općini Josipdol

Izvor: ARKOD

Broj poljoprivrednih površina prema smještaju u općini Josipdol	
Cerovnik	12
Istočni Trojvrh	5
Josipdol	87
Modruš	10
Munjava	8
Munjava Modruška	8
Oštarije	111
Sabljaki Modruški	4
Salopeki Modruški	12
Skradnik	24
Trojvrh	6
Vajin Vrh	1
Vojnovac	4

Prema podacima iz 2021. godine ukupna površina u općini Josipdol upisana u ARKOD iznosila je 1.023,57 ha. S obzirom na vrstu uporabe poljoprivrednog zemljišta, najveći udio poljoprivrednog zemljišta otpada na oranice (815,86 ha), livade (297,38 ha) zatim na krške pašnjake (65,15 ha) te voćnjake (49,79 ha). Uzimajući u obzir kako krški travnjaci predstavljaju veliki zemljišni resurs koji nosi potencijal poljoprivredne proizvodnje za razvoj stočarstva, odnosno održivi razvoj ruralnog prostora, potrebno je dodatnu pažnju usmjeriti na njegovo korištenje.

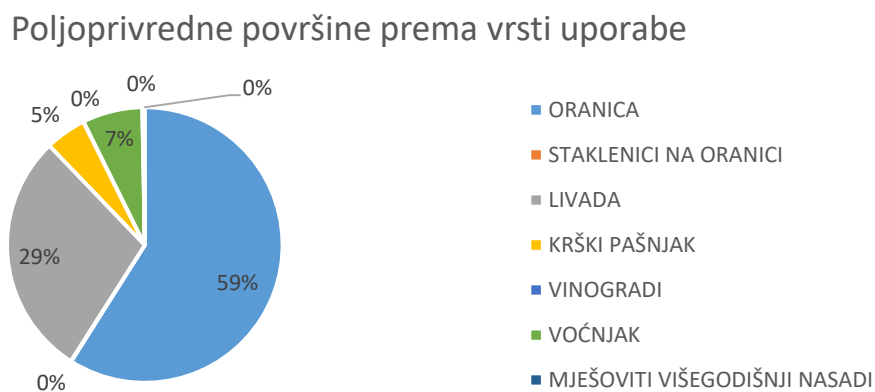
Graf 6. Poljoprivredne površine prema uporabi zemljišta, Izvor: ARKOD

Od upisanih poljoprivrednih zemljišta u sustav ARKOD, najviše parcela spadalo je pod oranice (1.618), livade (790), voćnjake (193) te krške pašnjake (132). Od ostalih površina upisanih u ARKOD prisutne su bili staklenici na oranici (2), vinogradi (1), mješoviti višegodišnji nasadi (4), ostale vrste (4), te privremeno neodržavane parcele (5).

Graf 7. Poljoprivredne površine prema vrsti uporabe

Izvor: ARKOD

U općini Josipdol ne postoji povezivanje na razini proizvodnje, prerade ili distribucije poljoprivrednih proizvoda, a što otežava iskorištavanje punog potencijala za prodaju proizvoda. Budući da na području općine Josipdol, trenutno ne djeluje niti jedna zadruga, potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se ovaj tip gospodarstva, koji nudi najveću stabilnost i sigurnost proizvođaču, ravnomjerno proširio diljem cijele Općine Josipdol. Zadruga služi kao pomoćni pogon njezinih članova kako bi se obavile određene gospodarske funkcije, kao na primjer nabava, prodaja ili prerada koji se tako prebacuju na razinu zadruge. Prema preporukama Hrvatskog zadružnog saveza, ovo je najjednostavnije osigurati ako zadruga može za više proizvođača organizirati preradu njegove sirovine, odnosno proizvodnju gotovog ili barem poluproizvoda. Na ovaj način bi se ublažio sezonski pritisak na tržište, ujednačile bi se cijene tijekom godine i stabilizirala ponuda i potražnja. Potrebno je omogućiti udruživanje proizvođača- fizičkih osoba, istog proizvodnog usmjerenja u zadruge, kroz koje bi se optimalno iskoristio kapacitet prerade i terminski uskladio često vrlo dug ciklus primarne proizvodnje.

3.4.2 Proizvodni kapaciteti (strojevi, oprema i objekti)

Za poljoprivrednu proizvodnju neophodni su proizvodni kapaciteti. Oni obuhvaćaju poljoprivredne strojeve, poljoprivrednu opremu i gospodarske objekte. Proizvodni kapaciteti razlikuju se po veličini, tehničkoj razini te mogućim proizvodnim učincima. Zbog nerijetko iznimno visoke cijene, njihov utjecaj na samu proizvodnju i njenu konkurentnost je golem. Iz tog razloga potrebno je voditi računa o usklađenosti potreba i veličine posjeda odnosno smjera proizvodnje.

Prema Popisu poljoprivrede 2003. godine, na području Općine bilo je 439 dvoosovinskih i 71 jednoosovinski traktor. Najveći dio dvoosovinskih traktora (79,49%) bio je u kategoriji do 40 kW, a oko 20% u kategoriji 41-69 kW. Nešto manje od polovice traktora je imalo i prikolicu (222). Iste godine bilo je i 16 žitnih kombajna, 2 linije za krumpir i šećernu repu, 30 linija za krmno bilje te 64 druga stroja (za mužnju, navodnjavanje, berbu kukuruza i dr.). Također se raspolagalo sa 242 hl bačvi i cisterni za vino, rakiju i drugo. Raspoloživost gospodarskih prostora površinski je primjerena. Tako je bilo 7.601 m² staja za krupnu stoku, 3.547 m² za

svinje, 7.394 m² za strojeve i opremu, 3.579 m² za skladištenje proizvoda, 219 m³ silosa, 1832 m² objekata i dr.

3.4.3. Poljoprivredne kulture

Tablica 13. Poljoprivredne kulture na području općine Josipdol, Izvor: AGRONET

	KRMNO BILJE	POVRĆE	ŽITARICE	VOĆNE VRSTE	LIVADE	KRŠKI PAŠNJAK	UGAR	LJEKOVITO BILJE	VINOVA LOZA	ULJARICE	OBILJEŽJA KRAJOBRAZA	POLJSKE TRAKE
Površina (ha)	175,43	73,69	397,8	36,45	281,56	72,63	49,02	1,11	0,13	0,21	0,0305	0,14

Na području Karlovačke županije uzgajaju se žitarice, mahunarke i proteinski usjevi za proizvodnju zrna, aromatsko, začinsko i ljekovito bilje, industrijski usjevi, uljarice, povrće i voće, cvijeće i ukrasno bilje, vinogradi i dr. Od žitarica najčešće je zastupljen kukuruz za zrno, ječam, zob, meka pšenica i pir te ostale žitarice (trikale, sirak, proso, heljda i dr.). Svježe povrće, dinje i jagode uzgaja oko 25% poljoprivrednih gospodarstava na području Karlovačke županije, od čega najviše na otvorenome ili pod niskim zaštitnim pokrovom, nešto manje kao komercijalni uzgoj na vrtovima te na otvorenoj oranici, a najmanje u stakleniku ili pod drugim zaštitnim pokrovom. Oko 17% poljoprivrednog zemljišta na području Karlovačke županije spada pod voćnjake i nasade bobičastog voća, od čega najviše spada pod voćne vrste umjerenog i subtropskog klimatskog pojasa, orašastog te bobičastog voća. Vinogradarstvo je prisutno na oko 14% poljoprivrednih gospodarstava na području Karlovačke županije. Proizvodnja je usmjerena uglavnom na proizvodnju ostalih vina, dok je malim dijelom usmjerena na proizvodnju kvalitetnih vina. Oko 1% poljoprivrednih gospodarstava na području Karlovačke županije bavi se uzgojem cvijeća i ukrasnog bilja, pri čemu se češće cvijeće i ukrasno bilje uzgaja na otvorenome ili pod niskim zaštitnim pokrovom, dok manje pod staklenikom ili pod drugim zaštitnim pokrovom.

Na području općine Josipdol zastupljene su poljoprivredne kulture poput žitarica koje čine 36,56% poljoprivrednih površina, livada koje čine 25,87% ukupnih poljoprivrednih površina, krmnog bilja koje čini 16,12% poljoprivrednih površina, povrća koje čini 6,77% poljoprivrednih površina, krških pašnjaka koji čine 6,67%, ugara koji čine 4,50% te voćne vrste koje čine 3,35% ukupnih poljoprivrednih površina. Ostale kulture poput ljekovitog bilja, vinove loze, uljarica, obilježja krajobraza te poljskih traka nisu značajnije zastupljene.

Tablica 14. Krmno bilje, Izvor: AGRONET

KRMNO BILJE	Površina (ha)
lucerna	52,37
smiljkita (svinđuša)	0,59
trave i travolika paša	115,04
djetelina	3,33
facelija	1,67
uljna rotkva, rauola	0,36
smjesa leguminoza i žitarica	1,29

Na području općine Josipdol krmno se bilje uzgaja na površini od 175,43 ha. Od krmnog bilja najviše se uzgajaju trave i travolika paša i lucerna, dok se u značajno manjoj mjeri uzgajaju: djetelina, facelija, smjesa leguminoza i žitarica, smiljkita (svinđuša) te uljna rotkva, rauola.

Na području općine Josipdol od povrća najviše se uzgaja krumpir, nakon čega miješane povrtno kulture i kupus, ujedno zaštićena kultura oznakom izvornosti te oznakom zemljopisnog podrijetla "Ogulinski kiseli kupus/Ogulinsko kiselo zelje". Ogulinski kiseli kupus proizvodi se na širem ogulinskom području, a koje uključuje i područje općine Josipdol. Uz dominantne kulture uzgaja se u manjem udjelu još i grah, buče, češnjak, luk, tikve i tikvice, te grašak, mrkva, paprika i rajčica.

Tablica 15. Povrtne vrste, Izvor: AGRONET

Povrtna vrsta	Površina (ha)
krumpir	40,94
kupus	10,13
miješane povrtno kulture	21,77
buča	1,58
češnjak	0,87
luk	0,47
grašak	0,01
mrkva	0,01
tikva, tikvice	0,09
paprika	0,01
rajčica	0,01

Tablica 16. Žitarice

Izvor: ARKOD

ŽITARICE	Površina (ha)
ječam	49,85
kukuruz	280,71
pšenica	19,24
raž	2,08
tritikale	23,1
zob	19,57
pravi pir	0,71
proso	0,86
heljda	0,36

Od žitarica na području općine Josipdol najviše se uzgaja kukuruz koji čini 71% ukupne proizvodnje žitarica na području općine, dok je drugi po redu ječam koji čini 13% proizvodnje žitarica na području općine. Od ostalih žitarica značajna je proizvodnja tritikale (6%), pšenice (5%) te zobi (5%). Ostale žitarice uzgajaju se u manjoj mjeri.

Na području općine Josipdol uglavnom se uzgajaju miješani nasadi voćnih vrsta, dok se u manjoj mjeri uzgajaju lijeske i orasi, odnosno kupine i šljive. Ostale kulture voćnih vrsta poput kruška, jabuka, aronija, borovnica i jagoda uzgajaju se u značajnoj manjoj mjeri.

Tablica 17. Voćne vrste

Izvor: ARKOD

VOĆNE VRSTE	Površina (ha)
miješani nasad voćnih vrsta	23,86
lijeska	4,56
orah	4,18
kruška	0,58
kupina	1,01
šljiva	1,46
jabuka	0,47
aronija	0,14
borovnica	0,13
jagoda	0,06

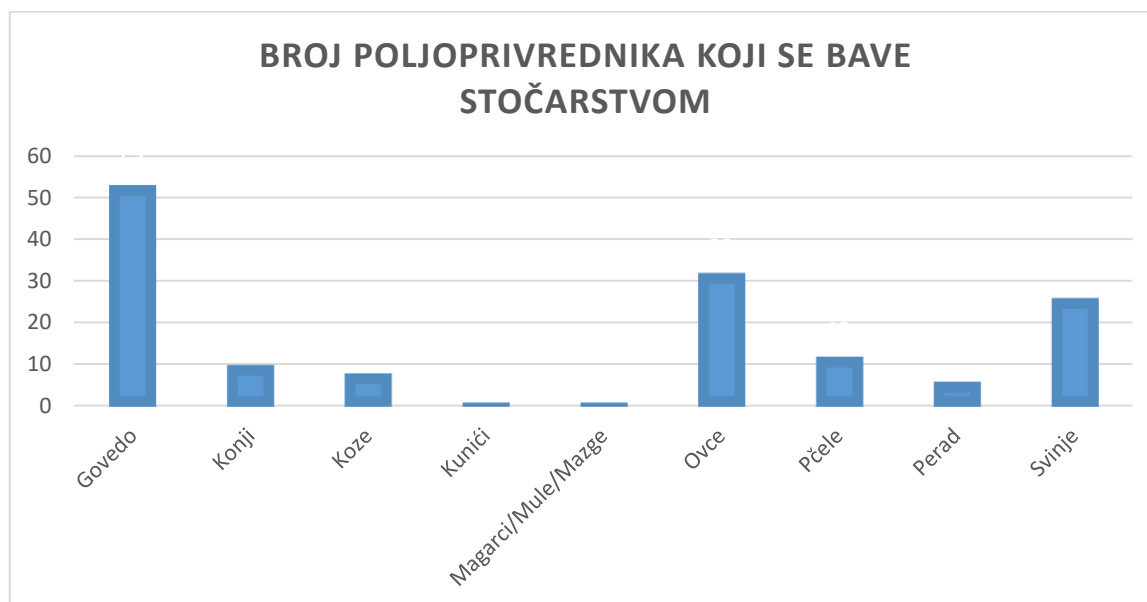
3.4.4. Stočarstvo i ribogojstvo

Značajni prirodni resursi u vidu poljoprivrednog zemljišta, povoljne klime i obilja pristupačnih izvora vode, dobre su pretpostavke za razvoj stočarstva. Stočarstvo često nije jedini izvor prihoda, s obzirom na to kako se uzgajivači često bave i drugim vrstama poljoprivrede.

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika, najveći broj, odnosno 36% ili 53 poljoprivrednika bavi se govedarstvom, odnosno uzgojem goveda, 21% ili 32 poljoprivrednika bavi se uzgojem ovaca, 17% ili 26 poljoprivrednika bavi se uzgojem svinja, 8% ili 12 poljoprivrednika bavi se uzgojem pčela, 7% ili 10 poljoprivrednika bavi se uzgojem konja, 5% ili 8 poljoprivrednika bavi se uzgojem koza te 4% ili 6 poljoprivrednika bavi se uzgojem peradi. Uzgojem kunića i magaraca/mula/mazga bavi se po jedan poljoprivrednik na području općine.

Graf 8. Broj poljoprivrednika koji se bave stočarstvom

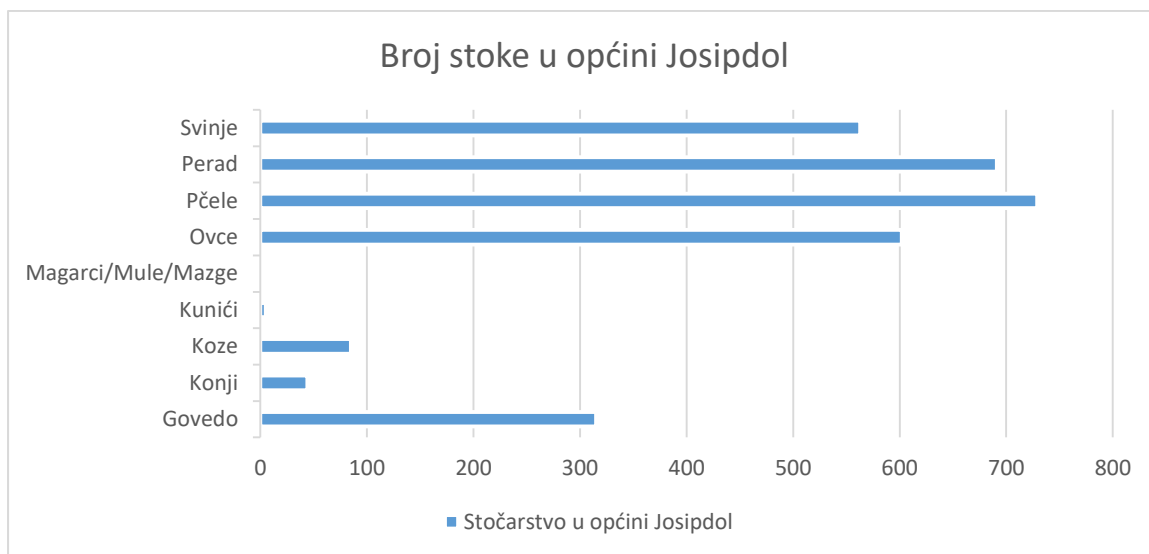
Izvor: AGRONET

Od životinja na području općine Josipdol najveći je broj pčela od kojih postoji 729 košnica, peradi kojih je 691 kljunova, ovaca kojih je 602 grla, svinja kojih je 563 grla, goveda kojih je 315 grla. Nešto je manje koza kojih postoji 85 grla, konja kojih postoji 44 grla, kunića kojih je 5 grla te magaraca/mula/mazga kojih je 1 grlo.

Graf 9. Broj stoke u općini Josipdol

Izvor: AGRONET

Na području Grada Ogulina, te općina Josipdol, Plaški i Draganić vidljiv je trend povećanja uzgoja riba, posebno pastrva i toplovodnih vrsta poput šarana, amura, soma, linjaka, štuke, tolstolobika i drugih vrsta. Do nedavno su na području bila tri ribnjaka, dok je trenutačno aktivno devet Ugovora o koncesiji za korištenje kopnenih voda radi uzgoja riba što govori o trendu širenja ribogojstva. Na području općine Josipdol trenutačno djeluje jedan obrt koji se bavi trgovinom žive ribe u Oštarijama koji ima u vlasništvu ribnjak.

3.4.5. Ekološka proizvodnja

Tablica 18. Ekološka proizvodnja u općini Josipdol

Izvor: AGRONET

	POVRĆE	KRŠKI PAŠNJAK	LIVADE	KRMNO BILJE	ŽITARICE	VOĆNE VRSTE
Površina (ha)	1,34	10,14	19,42	21,75	2,74	5,78

Ekološka proizvodnja podrazumijeva „sveobuhvatan sustav upravljanja poljoprivrednim gospodarstvima i proizvodnjom hrane koji ujedinjuje najbolju praksu u pogledu okoliša i klime, visoku razinu biološke raznolikosti, očuvanje prirodnih resursa, primjenu visokih standarda za dobrobit životinja i proizvodnih standarda koji su u skladu s potražnjom sve većeg broja potrošača za proizvodima proizvedenim uz primjenu prirodnih tvari i procesa.“

Kako bi se ekološki proizvod pozicionirao na tržištu potrebno je da dobi odgovarajući certifikat od strane nadležnog kontrolnog tijela, odnosno da prođe prijelazno razdoblje u kojemu se primjenjuju metode ekološke proizvodnje. S obzirom na to da prijelazno razdoblje može rezultirati manjim prihodima od očekivanih, dostupne su različite potpore za to vremensko razdoblje. Također, ekološki poljoprivrednici automatski ostvaruju pravo na zelena plaćanja, odnosno potpore za očuvanje okoliša kojim se financiraju poljoprivredne prakse prihvatljive za klimu i okoliš.

Uzimajući u obzir kako se takvom proizvodnjom pozitivno utječe na klimu i okoliš, te da takva poljoprivreda troši manje inputa od konvencionalne poljoprivrede uz veću zaradu, potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se ekološka poljoprivreda u općini Josipdol dodatno razvila.

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede koje vodi Upisnik subjekata u ekološkoj poljoprivredi, na području općine u sustavu ekološke proizvodnje trenutno su 4 poljoprivredna gospodarstva koja se prostiru na površini od 53,9625 ha. Ekološka proizvodnja pozicionirana je u naseljima Cerovnik, Josipdol, Munjava, Oštarije i Salopeki Modruški.

Ekološka proizvodnja na području općine Josipdol u najvećoj mjeri usmjerena je na krmno bilje koje obuhvaća čak 36% ukupne ekološke poljoprivredne proizvodnje, livade – 32% i krške pašnjake – 17%, a u manjoj mjeri na voćne vrste koje obuhvaćaju 9% ekološke proizvodnje, žitarice koje obuhvaćaju 4% ekološke proizvodnje, te povrće koje obuhvaća 2%

ekološke proizvodnje.

POVRĆE	Površina (ha)
<i>Tablica 19. Ekološka proizvodnja – povrće</i>	
krumpir	0,4
miješane povrtno kulture	0,64
tikva, tikvice	0,08

Od povrća zastupljena je proizvodnja miješanih povrtnih kultura na površini od 0,64 ha, krumpira na površini od 0,4, češnjaka i graha na površini od 0,11 ha, te tikva i tikvica na površini od 0,08 ha.

ŽITARICE	Površina (ha)
<i>Tablica 20. Ekološka proizvodnja – žitarice</i>	
raž	0,44
heljda	0,08
kukuruz	0,89
pšenica	0,2

Od žitarica na najvećoj se površini – 0,89 ha uzgaja kukuruz, ječam na površini od 0,6 ha, proso na površini od 0,53 ha, raž na površini od 0,44 ha, pšenica na području od 0,2 ha te heljda na površini od 0,08

ha.

VOĆNE VRSTE	Površina (ha)
<i>miješani nasad voćnih vrsta</i>	1,93
<i>orah</i>	1,79
<i>lijeska</i>	1,05

Tablica 22. Ekološka proizvodnja - voće

Od voćnih vrsta najzastupljeniji su miješani nasadi voćnih vrsta na površini od 1,93 ha, orah na površini od 1,79 ha, lijeska na površini od 1,05 ha te kupina na površini od 1,01 ha.

Krmno bilje koje je zastupljeno u ekološkoj proizvodnji na području općine Josipdol odnosi se u najvećoj mjeri na trave i travoliku pašu, te nešto manje na smjesu leguminoza i žitarica, odnosno uljnu rotkvu, rauolu.

KRMNO BILJE	Površina (ha)
travolika paša	20,1
smjesa leguminoza i žitarica	1,29
uljna rotkva, rauola	0,36

Tablica 21. Ekološka proizvodnja - krmno bilje

33

3.4.6. Sustav potpora u poljoprivredi

Potpore u poljoprivredi se dodjeljuju za djelatnosti vezane uz proizvodnju, preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda. Evidenciju o korisnicima potpora u poljoprivredi vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju pod Popisom korisnika potpora.

Na području Općine Josipdol 102 poljoprivredna gospodarstva upisana su u bazu korisnika potpora Agencije za plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju. U velikoj mjeri korištene su slijedeće potpore: Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima, Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš. Ukupan iznos ostvarenih potpora na razini općine Josipdol iznosi 4.994.052,06 kn.

Zaključak: Poljoprivredna proizvodnja ovisi o tlu, tradiciji, klimi i gospodarskim uvjetima. Iako je tlo na području Josipdola slabo propusno zbog čega dolazi do teškoća u obrađivanju, postoji nedostatak kisika što uzrokuje slabiji rast i razvoj korjenastog sustava te postoji slabija opskrbljenost fosforom na pojedinim područjima, tlo na području općine pogodno je za razvoj povrtnih kultura uz kalcijaciju i gnojidbu tla organskim i mineralnim gnojivima. Klima ide u prilog takvoj povrtnoj poljoprivredi. Osim toga, na području postoje preduvjeti te tradicija uzgoja stočarstva. Na području općine većina poljoprivrednih subjekata su OPG-ovi koji obrađuju male poljoprivredne površine, odnosno poljoprivredne površine do 3 ha te je vrlo malo poljoprivrednih gospodarstava koji se bave dopunskom

djelatnosti kako bi ostvarili dodatne prihode. Osim toga, prepoznati su i nedovoljno iskorišteni potencijali poljoprivrednog zemljišta, ali i mali udio zastupljenosti voćarskih i povrtlarskih kultura te slabo povezivanje između poljoprivrednika i između drugih dionika u poljoprivrednog sektoru. Također, postoji slaba dostupnost mehanizacije, ali i zastarjelost iste koja dovodi do potrebe za korištenjem više energije i vremena za ostvarivanje istog prihoda. Kako bi se potaknulo da poljoprivrednici zarade dostojne prihode za život, preporuka je potaknuti povećanje poljoprivrednih zemljišta poljoprivrednika te povećanje poljoprivredne proizvodnje, usmjeravanje na razvijanje dopunskih vrijednosti koje doprinose ostvarivanju dodatnog prihoda, poticanje povezivanja između poljoprivrednika i drugih važnih dionika te poticanje modernizacije strojeva i mehanizacije u poljoprivrednoj proizvodnji.

Na području općine Josipdol najviše se uzgajaju žitarice, krmno bilje i povrće. Iako postoji zaštićeni poljoprivredni proizvod na tom području – „Ogulinski kiseli kupus/Ogulinsko kiselo zelje“, u nedovoljnoj se mjeri uzgaja na području općine, dok se ekološkom proizvodnjom bavi samo četiri poljoprivredna gospodarstva. Također, iako postoji tradicija uzgoja stočarstva na području općine, ono je također nedovoljno razvijena, a nedovoljno su i iskorištene mogućnosti dobivanja poticaja i potpora u poljoprivredi s obzirom na to kako samo jedno poljoprivredno gospodarstvo na području općine ostvaruje navedeno. Kako bi se povećali prihodi poljoprivrednika na području općine preporuka je poticanje održive poljoprivrede te poljoprivrede koja obuhvaća dodanu vrijednost, a čija je vrijednost na tržištu veća. U tome smislu, potrebno je poticati kontinuirano educiranje poljoprivrednika vezano za stručne kompetencije, poduzetništvo te mogućnosti ostvarivanja potpora i poticaja.

4. Ekonomska analiza poljoprivrednog sektora

Ekonomskom analizom objašnjavamo gospodarske pojave, odnose i procese kako bi se razumjelo stanje i kretanja u gospodarstvu, odnosno donijele odgovarajuće odluke u skladu s predviđenom slikom budućeg razvoja.

U kontekstu Općine Josipdol, ekonomskom analizom poljoprivrednog sektora teži se prepoznati pojave, odnose i procese u poljoprivrednom sektoru te drugim dimenzijama koje mogu utjecati na poljoprivredni sektor, a kako bi se identificirao smjer razvoja poljoprivrede na području Općine Josipdol. Za potrebe strategije razvoja poljoprivrede definirani su sljedeći elementi: analiza potražnje, modeli udruživanja, proizvodnja proizvoda s višom dodanom vrijednošću, analiza rizika.

35

4.1. Analiza potražnje

U prvom dijelu teksta analiziramo podatke na razini Republike Hrvatske.

Izvoz u prvih osam mjeseci 2021. godine za Republiku Hrvatsku bilježi rast od 14,6%, odnosno 210 milijuna eura u odnosu na isto razdoblje prošle godine, dok je u istom razdoblju porastao i uvoz za 12,3%, odnosno 262 milijuna eura. Pokrivenost uvoza izvozom porasla je sa 67 na 69% te je očiti trend porasta izvoza u odnosu na uvoz kroz godine.

Tablica 23. Uvoz i izvoz na razini Republike Hrvatske

Izvor: izvoz.gov.hr

Razdoblje	Uvoz	Izvoz	Pokrivenost uvoza izvozom
2021.	214 mlrd. Kn	144,3 mlrd. Kn	67,40
2020.	172 mlrd. Kn	112 mlrd. Kn	65,00
2019.	185 mlrd. Kn	113 mlrd. Kn	61,00
2018.	176,2 mlrd. Kn	107,9 mlrd. Kn	61,20

U izvozu su 2021. godine bile najzastupljenije žitarice s 12,3% ukupnog izvoza, različiti prehrambeni proizvodi visokog stupnja prerade s 10,2%, ribe s 9,7%, proizvodi na bazi žitarica i škroba s 8,3% te pića i alkohol sa 6,8% ukupnog izvoza.

S druge strane, 2021. godine najviše se uvezilo meso s 9,9% ukupnog uvoza, proizvodi na bazi žitarica i škroba s 8,7%, mlijeko, jaja i med s 7,8%, pića i alkohol s 7,7% i hrana za životinje s 7,6% ukupnog uvoza.

Hrvatska ostvaruje suficit u vanjskotrgovinskoj razmjeni žitarica u iznosu od 147,1 milijuna eura, ribe u iznosu od 60,6 milijuna eura, uljarica u iznosu od 26,7 milijuna eura, mesnih i ribljih prerađevina u iznosu od 11,6 milijuna eura i duhana u iznosu od 0,3 milijuna eura. U svim ostalim kategorijama poljoprivredno-prehrambenih proizvoda ostvarujemo deficit. Najveći deficit prisutan je u razmjeni mesa u iznosu od 181,6 milijuna eura, mlijeka i jaja u iznosu od 138,3 milijuna eura, voća u iznosu od 131,5 milijuna eura, hrane za životinje u iznosu od 129,4 milijuna eura i povrća u iznosu od 77,8 milijuna eura. Navedeni podaci govore o lošoj strukturi poljoprivredne proizvodnje te niskoj produktivnosti na razini Republike Hrvatske. Niska produktivnost i loša struktura poljoprivredne proizvodnje vidljiva je i na razini Karlovačke županije. Najveći izvoz Karlovačka županija ostvaruje u industriji pića te prehrambenim proizvodima. Najviše se u sektoru proizvodnje hrane i pića izvozi pivo te mlijeko i mliječni proizvodi. Uzimajući u obzir kako je najveći deficit na razini Republike Hrvatske prepoznat u mesnoj industriji, industriji mlijeka i jaja, voća i hrane za životinje, prepoznate su mogućnosti i potencijali Općine Josipdol, posebno uzimajući u obzir kako širi prostor općine tradicionalno vežemo za stočarsku proizvodnju.

Uz mogućnosti koje prostor općine ima, općina se nalazi na dobrom geoprometnom položaju koji može doprinijeti olakšanoj distribuciji proizvoda. Općina Josipdol smještena je na dobrom prometnom položaju u odnosu na Europu, pri čemu kroz općinu prolazi jedan od najvažnijih europskih koridora Vb, a u blizini je i srednjoeuropski prometni koridor Route 65. Osim toga, općina Josipdol vrlo je dobro povezana sa svim dijelovima Republike Hrvatske. Kroz općinu prolazi A1 autocesta koja spaja glavni grad Republike Hrvatske s važnim središtima kao što su Karlovac, Gospić, Zadar, Šibenik, Split i Ploče. Uz autocestu na području postoje i važne prometnice kao što su: DC42 koja spaja Vrbovsko i Grabovac i D2C3 koja spaja Karlovac i Senj, te ceste LC 34136 Josipdol (DC23)-Salopeki-Modruš (DC23) i cesta LC 34137 Munjava (DC23)-Cerovnik-Trojvrh, LC 34134 Josipdol (D 23)-Carevo Polje-Čakovac

Oštarijski (DC23). Osim toga, na području općine postoji i željeznička pruga koja povezuje Ogulin i Oštarije s Gospićem i Kninom te završava u Splitu. Dobra povezanost omogućuje i razvoj komparativne prednosti za poslovanje i investiranje zbog blizine svih važnih središta Republike Hrvatske, poput Karlovca, Rijeke, Splita te Zagreba.

Uzimajući u obzir navedeno, kao moguća tržišta za distribuciju poljoprivrednih proizvoda prepoznate su urbane sredine kao središta određenog područja, prerađivačka industrija i turističke manifestacije.

4.1.1. Urbana središta

U Karlovačkoj županiji prema zadnjem popisu stanovništva iz 2021. godine živi oko 112.596 stanovnika. Na području Županije postoji pet gradova s ukupno 73% stanovništva Županije odnosno 82.080 stanovnika. Navedena brojka ne predstavlja veliko tržište za plasman proizvoda, uzimajući u obzir kako postoji veliki udio agrarnog stanovništva te veliki broj ljudi koji kupuje u trgovačkim lancima.

Unatoč tome, posljednjih nekoliko godina sve se više ljudi počinje okretati proizvodima lokalnih proizvođača te od njih očekuju višu razinu kvalitete takvih proizvoda uz što kraće opskrbne lance. U tome smislu očekuje se visoka razina kvalitete poljoprivrednih proizvoda te lokalna proizvodnja. Najčešći oblik takve prodaje je izravna prodaja bez posrednika, na tržnicama, prodaja na prometnicama, preko agro – burze i sl.

Također, plasman proizvoda mogući su i kroz javne ustanove, odnosno škole i vrtiće u općini i županiji, a što je omogućeno kroz Nacionalnu strategiju školske sheme 2017.-2023. prema kojoj je naznačeno da proizvodi koji se distribuiraju trebaju biti odabrani na temelju, između ostalih, i kriterija lokalnog i regionalnog podrijetla, odnosno kriterija da proizvod potječe iz kratkog lanca opskrbe, te kriterija da postoji raspoloživost proizvoda tijekom godine.

Zbog blizine glavnog grada do kojeg treba otprilike jedan sat vožnje, ali i veličine tržišta kojeg čini 769.944 stanovnika, plasman proizvoda moguć je i na području Grada Zagreba. Osim toga, stanovnici Grada Zagreba imaju i veću potrošačku moć, ali i veću potrebu za visokokvalitetnim poljoprivrednim proizvodima što potvrđuje i podatak da velika većina stanovništva Grada Zagreba posjećuje tržnice te kupuje na njima jedan do tri puta tjedno. U prosjeku se najviše kupuje povrće, voće, mliječni proizvodi, te meso i mesne prerađevine.

S obzirom na sve navedeno, urbana središta predstavljaju realno tržište za plasiranje poljoprivrednih proizvoda poljoprivrednika s područja općine Josipdol.

4.1.2. Prerađivačka industrija

Prerađivačka industrija glavni je nositelj gospodarstva Karlovačke županije, a zastupljene su grane poput proizvodnje hrane i pića, gotovih metalnih proizvoda, strojeva i uređaja, proizvoda od gume i plastike, prerada drva i proizvoda od drva, tekstila i ostale. Najveći prihod ostvaruje upravo grana proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića s udjelom od 39% ukupnih prihoda prerađivačke industrije. Sektor je usmjeren na proizvodnju mesa i mesnih trajnih i polutrajnih proizvoda; proizvodnju mlijeka i mljekarskih proizvoda; pekarskih proizvoda; proizvodnju i preradu autohtonog ogulinskog kiselog kupusa i ostalo, dok u proizvodnji pića dominira proizvodnja piva. Prehrambeni proizvodi s područja Karlovačke županije nositelji su oznake kvalitete, te su dobitnici brojnih domaćih i međunarodnih priznanja.

Logičko tržište za distribuciju poljoprivrednih proizvoda predstavlja prehrambena industrija. Najjači predstavnici prehrambene industrije na području županije koji su u neposrednoj blizini općine su: Madig Mrežnica d.o.o. koji se nalazi u Ogulinu, Heineken Hrvatska d.o.o. koji se nalazi u Gradu Karlovcu te KIM mljekara Karlovac.

Madig Mrežnica d.o.o. poduzeće je koje se nalazi u Gradu Ogulinu, a osnovano je 2005. godine. Poduzeće se bavi preradom kupusa u fermentirani proizvod – kiselo zelje, dok su dopunske aktivnosti poduzeća proizvodnja i pakiranje kisele repe te proizvodnja i pakiranje vakuumiranog kukuruznog šećerca. Godišnje proizvedu oko 3.000 tona kiselog kupusa. Dio kupusa poduzeće otkupljuje iz kooperantske proizvodnje, odnosno domaćih OPG-ova, a dio se kupusa dobiva kroz vlastitu proizvodnju. Kvaliteta proizvodnje osigurava se kroz međunarodne certifikate ISO 9001:2015, za sustav kvalitete, ISO 14001:2015, za sustav upravljanja okolišem te HACCP za osiguranje zdravlja i sigurnosti konzumenata, a osim njih nositelji su znaka Hrvatska kvaliteta koji dodjeljuje Hrvatska gospodarska komora. Osim vlastitih robnih marki, Madig za trgovačke lance radi i njihove robne marke. Madig Mrežnica

d.o.o. posljednjih se godina probila na strano tržište, i to tržište Belgije, Njemačke, Slovenije te Sjedinjenih Američkih Država.

Heineken Hrvatska d.o.o. društvo je s ograničenom odgovornošću za proizvodnju i promet piva koje se nalazi u Gradu Karlovcu. Heineken Hrvatska druga je najveća pivovara u Republici Hrvatskoj te je dio kompanije Heineken. Uz proizvodnju globalnog trenda piva Heineken, poduzeće se bavi i proizvodnjom Karlovačkog piva, ali proizvodi i distribuira različite lokalne, regionalne i globalne brendove piva i cidera koje prodaju na području Republike Hrvatske, ali i izvozi u zemlje kao što su Australija, Austrija, Bosna i Hercegovina, Kanada, Mađarska, Njemačka, Sjedinjene Američke Države, Slovenija, Švedska i Švicarska. Tvrtka je dobitnica brojnih nagrada vezanih za područje održivosti i društvene odgovornosti. Iako hmelj nije dostupan na razini Republike Hrvatske zbog nepostojanja proizvodnje, Heineken Hrvatska sav potreban ječam za proizvodnju ječmenog slada preko partnera otkupljuje od lokalnih proizvođača.

KIM mljekara Karlovac d.o.o. tvrtka je koja ima sjedište u Karlovcu te se bavi preradom i proizvodnjom trajnog mlijeka u kartonskoj ambalaži i HDPE boci. KIM mljekara dio je kompanije Dukat d.d. te je između 2015. i 2020. godine ostvarila najveću dobit razdoblja. Tvrtka izvozi oko 15% proizvoda u zemlje Europske unije, a 90% mlijeka s kojim rade nabavljaju od lokalnih proizvođača.

S obzirom na razvijenu prerađivačku djelatnost na razini Karlovačke županije, prepoznat je prostor za mogućnosti otkupa poljoprivrednih proizvoda od strane navedenih poduzeća.

4.1.3. Turističke manifestacije

Društvena događanja predstavljaju važan turistički resurs koji utječe na broj posjetitelja te potencijalnih kupaca poljoprivrednih proizvoda na području općine Josipdol. Turističke manifestacije na području Karlovačke županije su brojne. Od Dana piva i Ivanjskih kresova u Karlovcu koje privlače najveći broj posjetitelja, ali su i najudaljenije od općine, preko Legenda Plitvičkih dolina, pa sve do nešto bližeg Ogulinskog festivala bajke te Frankopanskih ljetnih večeri u Ogulinu. Na prostoru Županije prisutni su i gastro sajmovi koji su specifično

usmjereni na povećanje prepoznatljivosti lokalnih proizvoda. U tome smislu ističe se Štrudlafest i Dani vina Vivodina u Ozlju, Dani meda i ogulinskog zelja u Ogulinu, Uskrсни sajam i Jesenski festival u Rakovici, Kestenijada u bosiljevskom kraju u Bosiljevu te Okusi svijeta u Karlovcu. Na području općine Josipdol svake se godine održava tradicionalna biciklijada u organizaciji Biciklističkog kluba Kotač iz Josipdola na kojoj sudjeluje prosječno oko 100 sudionika, a čija se brojka iz godine u godinu povećava. Osim biciklijade svake se godine održava vjerski blagdan proslave Velike Gospe, što je ujedno i najposjećenija manifestacija općine.

Navedeni podaci upućuju na brojnost manifestacija na razini Karlovačke županije, a koje omogućuju prostor za plasman poljoprivrednih proizvoda na tržišta navedene sredine.

4.2. Modeli udruživanja

Kako bi poljoprivrednici lakše opstali na tržištu te zadržali konkurentnost, preporuka je razvijanje modela udruživanja. Kao modeli udruživanja koji su se pokazali najuspješniji, ističu se modeli „Triple Helix“ koncept klastera, zadruge i kooperacije.

„Triple Helix“ koncept podrazumijeva skup interakcija između akademske zajednice, vlade i industrije koji djeluju u sinergiji i uče jedni od drugih, a kako bi se realizirale inovacije u gospodarstvu. U tome smislu sveučilište kao dionik procesa u interakciju donosi kapacitet znanja, industrija donosi kapacitet komercijalizacije, dok država zadržava svoju regulatornu funkciju. Model počiva na načelima otvorenosti sustava koji proizvodi prostor za cirkuliranje namjera i znanja te proaktivnog djelovanja na svim razinama. Sve to posljedično vodi do invencije i inovacije, te inovativnih pristupa u definiranju problema i traženju rješenja zbog čega se određeno konačno stanje može ostvariti neovisno od postojećih početnih kapaciteta. U odnosu na poljoprivredni sektor koncept predstavlja povezivanje javne uprave, obrazovnih i znanstvenih institucija i poljoprivrednog gospodarstva kako bi se potaknulo povezivanje poljoprivrednika, povećala proizvodnja, pokrenuli kratki lanci opskrbe, zajednički se nastupilo na tržištu, podigla konkurentnost poljoprivrednika te omogućio lakši plasman proizvoda na tržište. Model se teorijski i praktično pokazao korisnim za jačanje

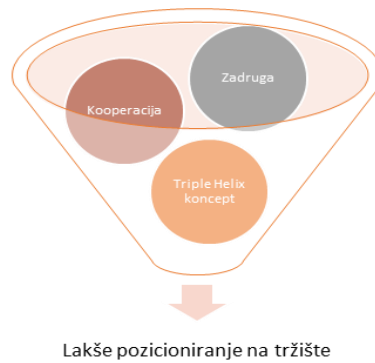
inovativnog kapaciteta malog gospodarstva na lokalnoj razini, te ima potencijala potaknuti razvoj i inovativnost slabije razvijenih područja.

Zadruga je dobrovoljno, otvoreno, samostalno i neovisno društvo kojom upravljaju njezini članovi, a koji imaju zajedničke gospodarske, ekonomske, socijalne, obrazovne, kulturne i druge ciljeve zbog kojih je zadruga i nastala. Zadruga djeluje na načelima uzajamne pomoći, unaprjeđuje i zaštićuje gospodarski i profesionalni interes radi ostvarivanja osobne i zajedničke koristi zadrugara. Sadržaj rada poljoprivrednih zadruga može biti vrlo širok i raznolik, a može uključivati udruživanje zbog zajedničke nabave repromaterijala, strojeva i druge mehanizacije, prodaje jednog ili više proizvoda, međusobno kreditiranje, štednje ili zajedničke proizvodnje različitih proizvoda, odnosno davanja usluga. Kroz udruživanje u zadrugu stvaraju se neke pogodnosti za poljoprivrednike poput smanjenja troškova proizvodnje i nabave, povećavanja efikasnosti, konkurentnosti i povećanja prodaje, odnosno dobiti, ostvarivanje transfera novih tehnologija i vještina između članova zadruge, ostvarivanja bolje pregovaračke pozicije te otvaranja mogućnosti lakšeg osiguravanja kapitala za investicije.

Kooperacija označava dobrovoljnu suradnju i udruživanje radi zadovoljavanja zajedničkih interesa u različitim područjima: proizvodnji, kreditiranju i sl. Kooperacije su sustavi koji ugovaraju suradnju s poljoprivrednicima, a same osiguravaju različite usluge poput: repromaterijala, zaštitnih sredstava, edukacije te otkupa poljoprivrednih proizvoda. Kooperacija spada u horizontalno poslovno povezivanje te omogućava bolju organizaciju proizvodnje, kao i smanjenje rizika i troškova proizvodnje, ali i bolju pregovaračku poziciju prema otkupljivačima.

Na području Karlovačke županije trenutno postoji 15 poljoprivrednih zadruga, dok na području općine Josipdol ne postoji niti jedna. Ni drugi načini udruživanja poljoprivrednika nisu dostatno razvijeni na području Karlovačke županije i općine Josipdol što upućuje na to da je potrebno dalje razvijati načine udruživanja kako bi se poljoprivredni proizvodi lakše pozicionirali na tržište, odnosno kako bi se povećala konkurentnost poljoprivrednika na području općine Josipdol.

Slika 5. Model udruživanja

4.3. **Proizvodnja proizvoda s većom dodanom vrijednošću**

Dodatna vrijednost podrazumijeva pozitivnu razliku između onoga što kupac plaća i onoga što dobiva kroz proizvod, odnosno uslugu. Povećanje vrijednosti predstavlja proces u kojem se proizvodi ili usluge mijenjaju u oblik koji kupci više cijene i za koji su spremni platiti više. Vrijednost poljoprivrednih proizvoda može se povećati kroz složene procese poput prerade, proces čišćenja, hlađenja, pakiranja, distribucije, kuhanja, mljevenja, ljuštenja, ekstrakcije, sušenja, dimljenja, ručnom ili tradicionalnom izradom, pređenja, tkanja, označavanja pakiranja i sl. Osim što takvi proizvodi omogućavaju veći povrat, omogućuju i otvaranje novih tržišta, ali stvaraju i imidž, produljuju prodajnu sezonu i daju pozitivan doprinos cijeloj ruralnoj zajednici.

Na području općine Josipdol poljoprivrednici su uglavnom usmjereni na proizvodnju primarne sirovine. Trenutačno na području općine ne posluje niti jedna tvrtka koja se bavi preradom poljoprivrednih proizvoda što upućuje da većina proizvoda koja se proizvodi na području općine nisu proizvodi s dodanom vrijednošću. U tome se smislu preporučuje poticanje razvoja proizvodnje s dodanom vrijednošću.

4.4. **Analiza rizika**

Analiza rizika predstavlja procjenu i prepoznavanje bilo koje vrste rizika koji bi mogao negativno utjecati na poslovni cilj ili projekt, a kako bi se izbjegli, odnosno smanjili rizici u organizaciji. Analizom rizika prepoznaju se potencijalni štetni učinci koji mogu utjecati na realizaciju cilja organizacije. Cilj je procijeniti opseg rizika, metode koje mogu pomoći u smanjivanju navedenog rizika, i postupke koji mogu pomoći u upravljanju rizicima.

Strategijom su prepoznati sljedeći rizici: ekstremni vremenski uvjeti poput suša, poplava, tuče i mraza, kao, elementarne nepogode i tržišni poremećaji.

Tablica 24. Tablica rizika za poljoprivrednu proizvodnju

Izvor: Izradila autorica

Rizik	Opis rizika	Vjerojatnost (niska/ srednja/ visoka)	Utjecaj (nizak/ srednji/ visoki)	Mjere izbjegavanja ili ublažavanja rizika
1. Suša	Suša je suho razdoblje kada su zalihe vode u tlu i vodotocima smanjene zbog pomanjkanja oborina zbog kojih mogu nastati ozbiljni poremećaji u poljoprivredi. Iako sušu kao vremensku pojavu nije moguće predvidjeti, njezine parametre ipak je moguće naslutiti kroz meteorološke, hidrometeorološke i hidrogeološke parametre. Na suše utječe nedostatak oborina, krčenje šuma, te prekomjernog iskorištavanja poljoprivrednog zemljišta	Srednja	Visoki	<p>1) Sustav navodnjavanja moguće je razviti kroz sustav brana koji prikuplja i skladišti vodu koju je potom moguće ravnomjerno rasporediti na različite lokacije; ili kroz razvijanje sustava kanala, odnosno preusmjeravanje rijeka u područja podložna suši.</p> <p>2) Praćenje suše još je jedan oblik mjera zaštite i ublažavanje od suše koji uključuje redoviti monitoring klimatoloških i hidroloških parametara i usporedbe s aktualnim zalihama i potrebama za vodom.</p> <p>3) Vođenje brige o sadnji usjeva kojima se smanjuje erozija.</p> <p>4) Mudro upravljanje vodom – skupljanje kišnice, recikliranje vode</p> <p>5) Recikliranje organskog otpada čime se povećava sposobnost zadržavanja vode u tlu te zaštita šumskog pokrova koja smanjuje isušivanje tla, ali i poticanje osiguranja usjeva</p> <p>6) Edukacije i osvještavanje poljoprivrednika</p> <p>7) Poticanje osiguranja usjeva</p>
2. Poplava	Poplava je privremena pokrivenost zemljišta vodom, koje obično nije prekriveno vodom, uzrokovano	Niska	Nizak	<p>1) Identificiranje prijetnje i procjena rizika od poplava</p> <p>2) Upoznavanje stanovništva o</p>

	izlivanjem rijeka, bujica, privremenih vodotoka, jezera i nakupljanja leda, kao i morske i podzemne vode. Razlikujemo riječne poplave koje nastaju izlivanjem vode iz vodenih tokova, bujične poplave koje nastaju zbog kratkotrajnih kiša visokih intenziteta te obalne i plimne poplave uzrokovane visokim plimama, meteorološki tsunamiji vezani za područje uz more te urbane poplave vezanim za gradske sredine. Najveći rizik na području općine Josipdol vidljiv je na sjeveru Općine gdje se nalazi i rijeka Zagorska Mrežnica u okolici koje se nalaze i brojni potoci, jezera i jezerca.			postojanju rizika 3) Poštivanje pravila gradnje kako bi se smanjili rizici od poplava 4) Izrada Plana upravljanja rizicima od poplava te uključivanje javnosti u samu izradu 5) Vraćanje rijeka u prirodna stanja koja im omogućavaju prostor za plavljenje 6) Smanjenje gradnje u poplavnim zonama 7) Češće čišćenje korita u nenaseljenim područjima 8) Održavanje poplavnih pašnjaka 9) Poticanje osiguranja usjeva 10) Edukacija i osvještavanje poljoprivrednika
3. Tuča	Tuča jest najkrupnija padalina koja dolazi u obliku pojedinačnih ili slijepljenih grumena leda. Obično je velika od pet do 50 mm, no nekada se događa da je velika i više stotina mm. Tuča nastaje u najčešće u proljeće i ljeto, a zbog svoje veličine i mase nastaju značajne štete u poljoprivrednim nasadima. Tuča je fenomen koji će postati sve učestaliji uslijed posljedica klimatskih promjena koje uključuju višu temperaturu te povećanje vodene pare u atmosferi.	Srednja	Srednji	1) Poticanje individualne osviještenosti o potrebi zaštite usjeva 2) Poticanje korištenja mreža za zaštitu od tuče 3) poticanje osiguranja uroda 4) poticanje korištenja biostimulatora kako bi se biljke lakše oporavile od posljedica tuče Otapanje ledenih čestica tuče putem otopine srebrnog jodida, odnosno korištenje protugradne obrane nije se pokazalo učinkovito u sprječavanju ili ublažavanju posljedica tuče zbog čega je Svjetska meteorološka organizacija stajališta da ju ne treba provoditi.
4. Mraz	Mraz je oborina iz zasićenog zraka s vodenom parom koji se desublimira na čvrstim površinama na kojima je	Srednja	Srednji	1) Poticanje individualne osviještenosti o potrebi zaštite usjeva

	temperatura manja od 0°C. Mraz se najčešće javlja krajem jeseni, zimi i početkom proljeća te se pojavljuje u zoru, kada postoji dovoljno vlage u zraku te postoji pad temperature.			2) zaštita od mraza orošavanjem 3) poticanje osiguranja uroda
5. Olujni i orkanski vjetar	Vjetar jest pretežno vodoravno strujanje zraka određeno smjerom i brzinom, odnosno jakošću. Vjetar je karakterističan po velikoj prostornoj i vremenskoj promjenjivosti. Olujni i orkanski vjetar jest vjetar čija brzina iznosi preko 74 km/h.	Niska	Srednji	1) Primjena mreža za zaštitu usjeva od vanjskih uvjeta 2) Podizanje vjetrozaštitnih pojasa i nasada 3) Zaštita šumskog pojasa koji doprinosi zaštiti rasadnika i poljoprivrednih površina od vjetra 4) Poticanje osiguranja usjeva.
6. Tržišni poremećaji	Tržišni poremećaji nastaju pod utjecajem vanjskih okolnosti poput rata, elementarnih nepogoda, političkih odluka i ekonomskih fluktuacija, kao i raznih bolesti.	Srednja	Srednji	1) Udruživanje poljoprivrednika u zadruge, klastere ili kooperacije 2) Poticanje samoodrživosti poljoprivrednika i općine 3) Usmjerenje ekološkog proizvodnji 4) Povećanje educiranosti poljoprivrednika 5) Usvajanje programa potpora za poljoprivrednike 6) Poticanje razvoja sustava osiguranja usjeva 7) Poticanje prijave poljoprivrednika na natječaje.
7. Divlje životinje	Divlje životinje su sve životinje, osim domaćih životinja, kućnih ljubimaca, službenih životinja i radnih životinja. Prijetnju usjevima predstavljaju divlje svinje, jeleni, jazavci i druge životinje u manjoj mjeri	Srednja	Srednja	1) Naknade štete pogođenim poljoprivrednicima 2) Poticanje osiguranja usjeva 3) Poticanje djelovanja lokalnih lovačkih društava. 4) Praćenje i popisivanje populacija divljači na području općine
8. Nametnici	Nametnici su biljni ili životinjski organizmi koji žive u tijelu ili na tijelu drugog organizma. Najčešće	Srednja	Srednja	1) Edukacija i osvještavanje poljoprivrednika 2) Poticanje smanjenja uporabe

	susrećemo ličinke raznih kukaca, grčicama, žičnjacima, lisnim ušima, tripsima, moljcima pipama, muhama, osama, kornjašima, puževima i brojnim drugima. Osim štete koje kukci nanesu neposredno postoji opasnost i prijenosa virusnih bolesti			pesticida i povećanje uporabe bioloških preparata za zaštitu bilja 3) Pratiti ritam pojavnosti pojedinih nametnika
9. Biljne bolesti	Biljne bolesti su poremećaj metabolizma i anatomske-histološke građe biljke prouzročene živim ili neživim čimbenicima koji negativno utječu na proizvodna i regeneracijska svojstva biljke. S obzirom na mjesto na kojem se bolesti javljaju dijelimo ih na bolesti busa, bolesti lista i stabljike te bolesti klasa. Također ih možemo podijeliti i na gljivične, virusne i bakterijske bolesti. Od gljivičnih oboljenja najčešće se javljaju žuta, smeđa i crna rđa, smeđa pjegavost pljevica, pjegavost lista pšenice, pepelnica, čađavica, mrežasta i siva pjegavost ječma, fuzarioze klasa te druge bolesti i lom stabljike. Bakterijska oboljenja kao posljedica mogu imati tumorozne izrasline i pojavu truleži. Virusna oboljenja najčešće uzrokuju deformacije, patuljasti rast i promjene boja žila.	Srednja	Srednja	1) Edukacija i osvještavanje poljoprivrednika 2) Poticanje uzgoja kultura primjerenih reljefu i klimatskim uvjetima općine 3) Poticanje uzgoja otpornijih biljnih kultura 4) Poticanje pravilne primjene plodoreda 5) Poticanje primjene drugih mehaničkih i fizikalnih agrotehničkih mjera 6) Poticanje pravovremene uporabe zaštitnih pripravaka Protiv bakterijskih i virusnih biljnih bolesti nema učinkovitih sredstava za prskanje.

Zaključak: Postoji očiti trend povećanja izvoza za Republiku Hrvatsku koji se posebno očituje u prehrambenom sektoru. Osim toga, postoji jasan deficit Republike Hrvatske u sektoru mesne i mliječne industrije te sektoru voća. Uzimajući u obzir navedeno, prepoznate su mogućnosti za razvoj upravo tih sektora na području općine Josipdol.

Osim toga, zbog dobre geoprometne povezanosti prepoznate su mogućnosti plasmana poljoprivrednih proizvoda na području urbanih središta, posebno Grada Zagreba kao najvećeg grada Republike Hrvatske čiji građani imaju najveću platežnu moć, plasiranje proizvoda u već postojeću prerađivačku industriju na području Karlovačke županije, te povezivanje s turističkim sadržajem koji se posebno očituje u turističkim manifestacijama područja. Kako bi se ojačao položaj na tržištu, potrebno je poticati razvoj udruživanja u poljoprivrednom sektoru te povezivanje, a kako bi se prenijelo znanje, iskustvo te inovacije. Kako bi se povećali prihodi poljoprivrednika, potrebno je poticati razvoj poljoprivredne proizvodnje s većom dodanom vrijednošću.

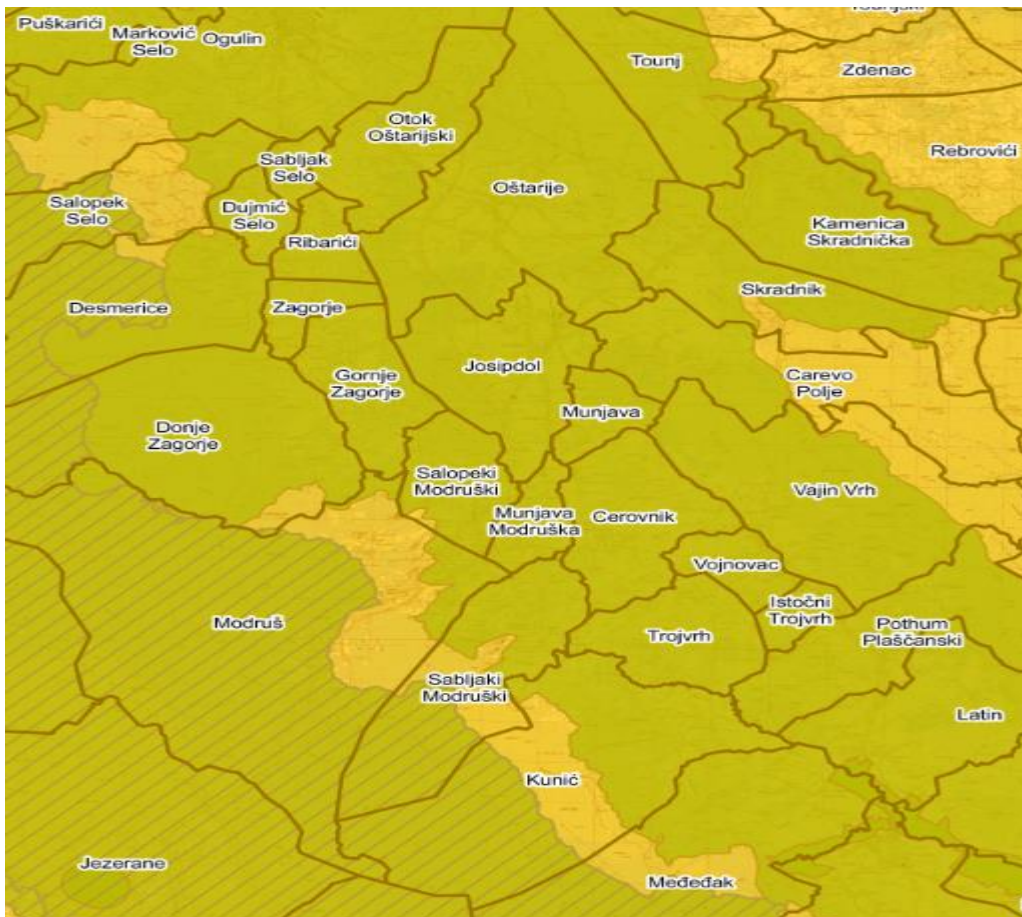
Na poljoprivrednu proizvodnju utječu različiti vanjski čimbenici, a na koje je potrebno obratiti pažnju prilikom ulaganja u sektor. U tome smislu očituju se ekstremni vremenski uvjeti, te tržišni poremećaji. Kako bi se navedeni rizici izbjegli potrebno je ulagati u kontinuirano obrazovanje poljoprivrednika vezano za poljoprivredu, poticaje i potpore, te poduzetništvo, vršiti kontinuirani monitoring klimatoloških parametara, sustavno planirati poljoprivrednu proizvodnju na području općine, poticati individualnu odgovornost i proaktivnost u zaštiti usjeva, razvijati lokalnu infrastrukturu koja ima potencijala smanjiti posljedice rizika te štititi postojeći šumski pokrov i prirodnu baštinu.

5. Prirodna baština

Prirodna baština jest ukupnost prirodnih vrijednosti na nekom području, odnosno međunarodno priznat sustav izvanredne i univerzalne vrijednosti zaštićen kroz poseban režim i standarde. Prirodna baština podrazumijeva biološke i fizičke formacije koje su od iznimne vrijednosti s estetskog ili znanstvenog stajališta, geološke ili fizičko – geografske formacije i područja na kojima obitavaju ugrožene životinje i biljke od iznimne univerzalne vrijednosti sa stajališta znanosti ili konzervacije, prirodne lokacije ili područja iznimne univerzalne vrijednosti sa stajališta znanosti, konzervacije i prirodne ljepote.

Slika 6. Područja zaštićena pod Naturom 2000. na širem području općine Josipdol

Izvor: Biportal

Krajobrazne i prirodne vrijednosti unutar općine Josipdol su šumska područja s vodotocima, voćnjacima i pašnjacima. Objekti prirode predloženi za zaštitu su: krajobraz Modruš - Veljun - Sabljaci u kategoriji značajnog krajobraza te dolina rijeke Munjave u kategoriji spomenika prirode.

Od zaštićenih dijelova prirode prepoznata su područja zaštićena ekološkom mrežom Natura 2000, odnosno zaštićena područja prema Direktivi o staništima, te područja zaštićena prema Direktivi o pticama. Područja zaštićena prema Direktivi o staništima (šifra područja: HR2000001, HR2000592, HR2001130, HR5000019) uglavnom se protežu kroz područje cijele općine Josipdol.

Tablica 25. Područja pod zaštitom Nature 2000 – Direktiva o staništima i propisane mjere zaštite za područja

Izvor: Prostorni plan Općine Josipdol

šifra područja	naziv područja	mjere zaštite	
HR2000001	Ambarac ponor	6000*	H. Podzemlje
HR2000592	Ogulinsko-plašćansko područje	30	Osigurati poticaje za očuvanje biološke raznolikosti (POP)
		100	Očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju
		101	Osigurati povoljnu količinu vode u vodenim i močvarnim staništima koja je nužna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
		102	Očuvati povoljna fizikalno-kemijska svojstva vode ili ih poboljšati, ukoliko su nepovoljna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
		103	Održavati povoljni režim voda za očuvanje močvarnih staništa
		104	Očuvati povoljni sastav mineralnih i hranjivih tvari u vodi i tlu močvarnih staništa
		107	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
		109	Izbjegavati regulaciju vodotoka i promjene vodnog režima vodenih i močvarnih staništa ukoliko to nije neophodno za zaštitu života ljudi i naselja
		115	Gospodariti travnjacima putem ispaše i režimom košnje, prilagođenim stanišnom tipu, uz prihvatljivo korištenje sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva
		119	Očuvati povoljni vodni režim, uključujući visoku razinu podzemne vode na područjima cretova, vlažnih travnjaka i zajednica visokih zeleni
		6000*	H. Podzemlje
HR2001130	Mandelaja	6000*	H. Podzemlje
HR5000019	Gorski kotar, Primorje i	7	Regulirati lov i sprječavati krivolov

šifra područja	naziv područja	mjere zaštite	
	sjeverna Lika	9	Osigurati poticaje za tradicionalno poljodjelstvo i stočarstvo
		11	Pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti
		18	Sprječavati zaraštavanje travnjaka
		30	Osigurati poticaje za očuvanje biološke raznolikosti (POP)
		4000*	E. Šume
		6000*	H. Podzemlje

6000*	H. Podzemlje
137	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
138	Očuvati sigovine, živi svijet speleoloških objekata, fosilne, arheološke i druge nalaze
139	Ne mijenjati stanišne uvjete u speleološkim objektima, njihovom nadzemlju i neposrednoj blizini
140	Sanirati izvore onečišćenja koji ugrožavaju nadzemne i podzemne krške vode
141	Sanirati odlagališta otpada na slivnim područjima speleoloških objekata
142	Očuvati povoljne uvjete (tama, vlažnost, prozračnost) i mir (bez posjeta i drugih ljudskih utjecaja) u speleološkim objektima
143	Očuvati povoljne fizikalne i kemijske uvjete, količinu vode i vodni režim ili ih poboljšati ako su nepovoljni

Područja zaštićena prema Direktivi o pticama (šifra područja: HR1000019) nalaze se na jugo – zapadu općine, u dijelu naselja Modruš i dijelu naselja Sabljaki Modruški.

Tablica 26. Područja pod zaštitom Nature 2000 – Direktiva o pticama i propisane mjere zaštite za područja

Izvor: Prostorni plan Općine Josipdol

šifra područja	naziv područja	mjere zaštite	
HR1000019	Gorski kotar, Primorje i sjeverna Lika	7	Regulirati lov i sprječavati krivolov
		9	Osigurati poticaje za tradicionalno poljodjelstvo i stočarstvo
		11	Pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti
		4000*	E. Šume

4000*	E. Šume
121	Gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma
122	Prilikom dovršnoga sijeka većih šumskih površina, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljati manje neposječene površine
123	U gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumske rubove
124	U gospodarenju šumama osigurati produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste i zdravstveno stanje šumske zajednice
125	U gospodarenju šumama izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu bilja i bioloških kontrolnih sredstava ('control agents'); ne koristiti genetski modificirane organizme
126	Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
127	U svim šumama osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhих (stojećih i oborenih) stabala, osobito stabala s dupljama
128	U gospodarenju šumama osigurati prikladnu brigu za očuvanje ugroženih i rijetkih divljih svojti te sustavno praćenje njihova stanja (monitoring)
129	Pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavljati autohtonim vrstama drveća u

Na navedenim područjima za planirane projekte u području građevinarstva, poljoprivrede ili slično potrebno je prvotno proći procjenu utjecaja zahvata na okoliš, te ako je potrebno i izraditi studiju utjecaja projekta na okoliš. Mišljenje o potrebi utjecaja na okoliš daje resorno ministarstvo te Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju, zaštitu okoliša i zaštitu prirodne na razini Karlovačke županije.

Krš i podzemlje, kao najznačajnija geološka podloga općinskog prostora, sa svojim hidrološkim i hidrogeološkim modelima stvaranja prirodnih fenomena, raznovrsnim krajobraznim rijetkostima i biološkom raznolikošću krških ekosustava, stvorenih zahvaljujući lokalnim svojstvima izdvojenih ekotopa, od visokoplaninskih preko vodenih do speleoloških, predstavlja posebnost i vrijednost, ne samo općinske ili županijske, odnosno državne, nego i globalne razine. Stoga se planiranju razvoja ovog prostora mora prići tako da se osigura usklađeno gospodarenje njegovim vrijednostima, osobito kroz: stvaranje svijesti o krhkosti krškog ekosustava te upoznavanje i poštivanje svih prirodnih procesa koji djeluju u njegovom stvaranju i funkcioniranju; posvećivanje posebne pažnje kritičnim elementima krških ekosustava – biocenzama i vodama, posebice podzemnim, kroz čuvanje, njegu i proširivanje ploha autohtonog raslinja, zbog održavanja osnovnog procesa okršavanja te sprječavanje erozije tla; planiranje pošumljavanja – potrebno je saditi autohtone (a ne brzorastuće) biljne vrste; zaštitu vode, koju treba provoditi na kompletnoj kraškoj plohi, a najintenzivnije u blizini hidroloških objekata i u zonama iznad podzemnih tokova; razvijanje brojnih nedovoljno razvijenih i neiskorištenih turističkih mogućnosti koje pruža ovaj izuzetno

atraktivan prostor uz sve mjere zaštite njegove osjetljivosti; zaštitu najosjetljivijih lokaliteta i pojava postavljanjem odgovarajućih fizičkih prepreka, kako bi se spriječilo nekontrolirano odlaganje otpada; uvođenje posebnih zaštitnih mjera za zaštitu ponora i ponorskih zona od stvaranja naplavina i mogućnosti začepjenja; sanirati područja odlaganja otpada na slivnom području špilja u kršu te osigurati zakonski ispravno zbrinjavanje otpada.

Potrebno je održati dobro postojeće stanje šumskih ekosustava koji imaju očuvanu prirodnu raznolikost te težiti njegovom daljem unapređenju i dodatnim mjerama zaštite biološke raznolikosti u šumama. Također, bitno je kontinuirano pratiti i kartirati šumu i šumsko zemljište; gospodariti šumama po načelu prirodnog sustava; sprječavati smanjenje šumskih površina zabranom promjene namjene šumskog zemljišta, a u slučaju neizbježne prenamjene šumskog zemljišta na odgovarajućoj površini, planski pošumljavati degradirane površine odnosno pošumljavati na nekom drugom odgovarajućem mjestu. Nadalje, treba se zalagati za trajnu zaštitu najočuvanijih doprirodnih šuma koje treba prepustiti prirodnom razvoju tako da se stvore uvjeti za razvoj sekundarnih prašuma, u kojima bi se očuvao genetski fond flore, mikroflore i faune; uspostaviti promatračke mreže radi uočavanja negativnih procesa, pri čemu naročitu pažnju treba posvetiti prorijeđenim vrstama, kao što je pitomi kesten, šumske voćarice, grabežljive životinje i sl.; utvrđivati i ažurno voditi katastra onečišćivača koji utječu na degradaciju šuma. Treba intenzivirati rad na otklanjanju izvora onečišćenja zraka i voda ugrađivanjem pročistača; razviti sustav motrenja prisutnosti teških metala u tlu te saniranje onečišćenih tala; poticati uporabu fosilnih goriva s manjim postotkom sumpornog dioksida i dušičnih oksida, te motornih goriva s manje štetnih spojeva. Važno je prepoznati i značaj integralne zaštite šuma od bolesti i štetočina primjenom selektivnih sredstava za zaštitu bilja u šumarstvu.

Raznolikost biljnih i životinjskih vrsta na travnjacima i oranicama treba se nastojati očuvati poticanjem integralnih mjera u poljoprivrednoj proizvodnji, kako bi se postigao kompromis između gospodarskih i ekoloških zahtjeva: oživljavanjem ekstenzivnog stočarstva na brdskim i planinskim područjima; sprečavanjem isušivanja močvarnih livada; očuvanjem prirodnih i poluprirodnih staništa prilikom okrupnjavanja poljoprivrednih površina i provođenja melioracija, pratiti konfiguraciju terena i izbjegavati geometrijsku regulaciju vodotoka; poticati primjenu selektivnih sredstava za zaštitu bilja u poljoprivredi.

Zaključak: Iako na području općine ne postoje zaštićena područja prema kategorijama zaštite, dijelovi općine spadaju pod mrežu Natura 2000, i to pod Direktivu o pticama te Direktivu o staništima. Na navedenim područjima za planirane projekte u području građevinarstva, poljoprivrede ili slično potrebno je prvotno proći procjenu utjecaja zahvata na okoliš, te ako je potrebno i izraditi studiju utjecaja projekta na okoliš. Osim navedenih dijelova općine, na području općine nalazi se osjetljivi krški reljef zbog kojeg je dodatnu pozornost potrebno usmjeriti na zaštitu prostora općine Josipdol.

6. SWOT analiza

U sljedećem tekstu prikazana je tablica SWOT analize. SWOT analizom određeni su unutarnji i vanjski čimbenici analize, točnije: prednosti, slabosti te prilike i prijetnje određene cjeline. SWOT analizom u obzir uzimamo ključne čimbenike koji utječu ili mogu utjecati na trenutna situaciju te nam pruža pomoć kod određivanja strateških prioriteta kroz povećanje snaga koje je moguće iskoristiti. Temeljem toga, određene su:

- > Snage – predstavljaju područja, resurse i sposobnosti koji doprinose njezinom razvoju
- > Slabosti – predstavljaju područja, resurse i sposobnosti koji otežavaju njezinom razvoju
- > Prilike – predstavljaju područja, resurse i sposobnosti izvan općine koji pozitivno utječu na razvoj.
- > Prijetnje – one predstavljaju područja, resurse i sposobnosti izvan Općine koji potencijalno nose negativne utjecaje na razvoj. S obzirom na prepoznate prijetnje, definirali smo strategiju kako bi se prepoznata prijetnja smanjila ili pretvorila u priliku.

Tablica 27. SWOT analiza

Izvor: Izradila autorica

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">• Dobra geografska lokacija• Dobra prometna povezanost s drugim dijelovima Hrvatske• Postojanje autoceste koja prolazi kroz općinu Josipdol• Postojanje državnih cesta na području općine• Postojanje željezničke pruge koja prolazi kroz općinu• Poroznost tla• Tla pogodna za uzgoj povrtnih kultura uz kalcijaciju i gnojidbu tla organskim i mineralnim gnojivima• Dobra opskrbljenost tla s kalijem• Dobra humoznost tla• Dobra opskrbljenost tla dušikom i kalijem• Umjerena klima s umjerenom količinom padalina i umjerenim vjetrom• Uzgoj „Ogulinskog kiselog kupusa/Ogulinskog	<ul style="list-style-type: none">• Postojanje miniranog područja• Mali broj stanovnika• Rijetka i neravnomjerna naseljenost općine• Starost poljoprivrednika• Mali broj visokoobrazovanih ljudi koji se bave poljoprivredom• Veliki postotak ljudi koji se ne zna koristiti internetom• Mali udio zaposlenih ljudi• Veliki udio neaktivnog stanovništva• Neiskorišteni potencijali poljoprivredne proizvodnje• Slabo propusna i tla sklona zbijanju• Slaba poroznost i mali kapacitet tla na zrak• Mali broj poljoprivrednika u općini• Kiselost tla za uzgoj povrtnih kultura• Mali kapacitet tla na zrak• Loša opskrbljenost tla fosforom

<p>kiselog zelja” kao zaštićene kulture pod oznakom izvornosti i zemljopisnog podrijetla</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blizina velikih urbanih središta • Postojanje prerađivačke prehrambene industrije u blizini općine 	<ul style="list-style-type: none"> • Veliki broj poljoprivrednih gospodarstava koja raspolažu malim poljoprivrednim zemljištem • Mali broj poljoprivrednih gospodarstava koja raspolažu s velikim poljoprivrednim zemljištem • Mali broj poljoprivrednih gospodarstava koji obavlja dopunske djelatnosti • Nejednaka raspoređenost poljoprivredne proizvodnje na području općine • Veliki udio ukupne poljoprivredne površine uvrštava se u oranice i livade, dok manji dio koristi za poljoprivrednu proizvodnju • Ne postojanje povezivanja niti udruživanja poljoprivrednika na području općine • Mala iskorištenost poljoprivrednih potencijala • Slabo iskorišteni potencijali za razvoj stočarstva • Nedostatan razvoj ekološke proizvodnje • Nedostatna razina korištenja potpora u poljoprivredi • Nedostatan razvoj prerađivačke industrije • Nedostatna povezanost turizma i poljoprivrede • Nedovoljno iskorištene turističke manifestacije • Ne postojanje zadruga, kooperacija niti klastera • Ne korištenje mogućnosti za razvoj dodanih vrijednosti poljoprivrednim proizvodima • Nedostatak organiziranog tržišta • Individualni pristup tržištu poljoprivrednika • Nepostojanje skladišnog prostora (hladnjače), nepostojanje klaonice, sušionice i prerađivačkih pogona za stočarsku proizvodnju, odnosno pogona za preradu voća i povrća te proizvoda od mlijeka • Nedostatak radne snage • Nedostatak stručne podrške za poljoprivrednike • Nepostojanje klaonice • Usitnjenost poljoprivrednika • Niska razina spremnosti poljoprivrednika za ulaganja • Niska razina upoznatosti s trendovima i tehnologijama te niska razina primjene znanja u poljoprivrednom sektoru • Neriješeni vlasnički odnosi • Nepostojanje sustava navodnjavanja
--	--

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Ekološka proizvodnja • Razvoj zadrugarstva • Poticanje kooperacija • Poticanje razvoja klastera • Zaštićena kulture pod oznakom izvornosti i oznakom zemljopisnog podrijetla • Dobre pretpostavke za razvoj stočarstva • Dobre pretpostavke za razvoj ekološke proizvodnje • Mogućnost korištenja potpora u poljoprivredi • Potencijal izvoza poljoprivrednih proizvoda • Deficit RH u mesnoj industriji, industriji mlijeka i jaja, voća i hrane za životinje 	<ul style="list-style-type: none"> • Trend depopulacije prostora • Trend starenja stanovništva • Jeftiniji uvoz poljoprivrednih proizvoda nego otkup od lokalnih proizvođača • Elementarne nepogode poput: suše, poplave, tuče i mraza, olujnog i orkanskog vjetra • Tržišni poremećaji • Nedostatak radne snage • Visoka cijena proizvodnje, niska otkupna cijena • Visoke cijene mehanizacije • Sporost zemljišno – knjižnih procedura • Sporost kod dobivanja lokacijskih i građevinskih dozvola

<ul style="list-style-type: none"> • Potencijal razvoja prerađivačke industrije • Povezivanje turizma i poljoprivrede • Postojanje mnoštva turističkih manifestacija u Karlovačkoj županiji • Poticanje održivog razvoja zajednice koje se temelji na ekološkim, socijalnim i gospodarskim načelima • Modernizacija i digitalizacija poslovanja • Iskorištavanje viškova u proizvodnji • Potencijali za veću poljoprivrednu proizvodnju • Komasacija i okrupnjivanje zemljišta • Razvijanje sustava navodnjavanja • Razvoj zajedničkog skladišta – hladnjače za poljoprivredne proizvode • Educiranje poljoprivrednika • Razvijanje zajedničke promocije • Razvoj kratkih opskrbnih lanaca • Razvoj sustava dostave na kućni prag • Financiranje arondacije i/ili komasacije • Svjetski trendovi usmjereni na lokalne poljoprivredne proizvode visoke kvalitete • Trend razvoja internetske trgovine • Razvoj civilnog sektora koji radi na poboljšanju položaja poljoprivrednika na području općine 	<ul style="list-style-type: none"> • Slaba aktivnost Hrvatske poljoprivredne komore • Restriktivni regulatorni standardi • Pojava bolesti
--	--

7. Strateški okvir

Analiza stanja i SWOT analiza poslužile su nam za uspostavu strateškog okvira. Strateški okvir uspostavljen je na realnim potrebama i razvojnim potencijalima te je definiran kroz:

- > **Viziju:** Vizija predstavlja sliku budućnosti koju općina želi postići i kojom definira smjer u kojemu se želi razvijati. Na temelju vizije određuju se posebni strateški ciljevi.
- > **Strateške ciljeve:** Posebni ciljevi definirani su na temelju identificiranih stvarnih potreba i izazova s kojima se općina suočava. Posebni ciljevi usklađeni su s definiranom vizijom općine te se njihovom realizacijom izravno utječe na njezino ostvarivanje. Za svaki cilj određuju se relevantni pokazatelji ishoda. Pokazatelji ishoda kvantificirani su i određeni vremenskom dimenzijom za ostvarenje. Njihova realizacija pokazatelj je uspješnosti ostvarenog cilja.
- > **Razvojne prioritete:** Razvojni prioriteti razgranati su strateški ciljevi koji dalje tvore razvojne mjere. Prioriteti su mjerljivi, ostvarivi, međusobno usklađeni, sveobuhvatni, vremenski ograničeni te usklađeni s drugim višim prioritetima izraženim kroz više strateško-planske akte.
- > **Razvojne mjere:** Razvojne mjere najniža su razina strateškog određivanja u ovom aktu te se svrstavaju pod prioritete u sklopu cjeline kojoj logički pripadaju. Razvojne mjere potrebno jest konkretizirati kroz definirane aktivnosti, programe i projekte čija će realizacija doprinijeti ostvarivanju razvojnih mjera, prioriteta, ciljeva i na posljetku i same vizije.

7.1. Vizija, misija, ciljevi

Općina Josipdol smještena je na krhkom krškom terenu kojeg je potrebno dodatno zaštititi, a na području općine nalaze se i zaštićena područja Nature 2000. Osim toga, područje općine karakteristično je po čistom zraku i nezagađenoj prirodi koja tvori potencijal za kreiranje održivog razvoja u kojemu se jednaku važnost pridaje gospodarskim, socijalnim i ekološkim ciljevima gospodarstava.

Trendovi na tržištu koji su sve više usmjereni na lokalne poljoprivredne proizvode visoke kvalitete, a posebno lokalnu ekološku uzgojenu hranu te kratke opskrbne lance uvelike pružaju priliku za razvoj takve održive poljoprivrede. Potencijalu znatno doprinosi blizina i dobra povezanost s većim urbanim središtima gdje je kupovna moć veća, te gdje postoji veća potražnja za takvim poljoprivrednim proizvodima. Za iskorištavanje potencijala trendova tržišta potrebno je dodatno ulagati u educiranje i osvještavanje poljoprivrednika o mogućnostima koje kao poljoprivrednici imaju, odnosno poticati kontinuirano usavršavanje i proaktivan poduzetnički pristup razvoju poljoprivredne proizvodnje u domeni proizvodnje proizvoda visoke kvalitete, u domeni prerade, distribucija i plasiranja proizvoda na tržište, ali i pristupu potporama za poljoprivrednike. Osim toga, potreban je kontinuiran pristup savjetodavnoj službi tijekom procesa proizvodnje, prerade, distribucije i plasiranja proizvoda.

Poljoprivreda općine Josipdol uglavnom je usmjerena na podmirenje vlastitih potreba obitelji poljoprivrednika, dok se mali udio poljoprivredne proizvodnje stavlja na tržište. Problem je vidljiv u usitnjenosti i rascjepkanosti poljoprivrednih gospodarstava koji otežavaju plasman proizvoda na tržište uslijed premalih količina proizvedenih proizvoda, odnosno premalih otkupnih cijena zbog kojih proizvodnja postaje neekonomična. Kako bi se na navedenu slabost odgovorilo, potencijal se vidi u procesu arondacije i/ili komasacije zemlje kojima bi se postigla efikasnija i efektivnija poljoprivredna proizvodnja kroz povećanje poljoprivrednih zemljišta i poljoprivredne proizvodnje. Osim toga, kao mogućnost se javlja i tehnološki i digitalni razvoj gospodarstva koji omogućava veću proizvodnju na manjoj površini te razvoj proizvoda dodane vrijednosti, odnosno povećanje prihoda na malom gospodarstvu. Također, potencijal je vidljiv i u poticanju sustava udruživanja poljoprivrednika na svim razinama kroz zadruge, klastere i kooperacije, a koje dovodi do jačanja položaja malih poljoprivrednika na tržištu, lakšeg probijanja na tržište, veće konkurentnosti, prijenosa znanja i inovacija te podrške tijekom svih koraka procesa proizvodnje i pozicioniranja proizvoda na tržište.

Povijesno je područje općine vezano za stočarstvo, za kojeg i danas postoje značajni resursi krških pašnjaka koji se mogu iskoristiti za daljnji razvoj stočarstva. U tome smislu vidljiv je potencijal razvoja stočarstva kroz postojanje deficita na razini Republike Hrvatske, i to u domeni mesne industrije, industrije mlijeka i jaja te hrane za životinje. Kako bi se doprinijelo

razvoju, na područje općine moguće je kreirati zajedničko skladište – hladnjaču za poljoprivredne proizvode, klaonicu, sušionicu i drugi prerađivački prostor za stočarsku proizvodnju i proizvodnju mlijeka. Takvim ulaganjem znatno bi se doprinijelo održavanju kvalitete poljoprivrednih proizvoda, povećalo bi konkurentnost takvih proizvoda, olakšalo transport i skladištenje te smanjili gubici, ne samo mesa i mliječnih proizvoda, već i voća i povrća koji se uzgoje na području općine.

Iako tla na području općine Josipdol čine kisela, slabo propusna tla sklona zbijanju, s malim porozitetom te sa slabom opskrbljenosti s fosforom, tla na području Josipdola pogodna su za uzgoj povrtnih kultura uz kalcijaciju i gnojidbu. Sukladno navedenome, postoji potencijal za povećanje poljoprivredne proizvodnje u domeni povrtlarstva i voćarstva. Kako bi se navedenom potencijalu doprinijelo, potrebno je stvaranje i razvijanje sustava navodnjavanja na području općine koji će omogućiti pristup vodi te olakšati proizvodnju na teritoriju općine. Svakako je u tom pogledu vidljiva prilika u deficitu na razini Republike Hrvatske u domeni voćarstva, ali i prilika mogućnosti plasiranja proizvodnje u već postojeću prerađivačku industriju, odnosno razvoj prerađivačke industrije u općini, povezivanje turizma i lokalne poljoprivredne proizvodnje kao i mogućnostima izvoza u druge zemlje.

Za konkurentnu prednost potrebno je sustavno pristupati poljoprivrednom sektoru kroz duže vremensko razdoblje. Sustavno pristupanje odvija se kroz pomno praćenje tržišta i proizvodnje, sustavno planiranje aktivnosti u poljoprivredni, te rad na poboljšanju. Konkretnije, za razvoj poljoprivrede potreban je uspostavljen sustav, proaktivnost, otvorenost i usmjerenost na promjene, pružanje podrške istraživanju, te spremnost za nabavu i primjenu modernih tehnologija, odnosno sustavno ulaganje u kapital (strojeve, opremu i imovinu) te znanje (moderne tehnologije i inovacije). Kako bi se postigla prednost, potrebno je napustiti zastarjeli pristup poduzetništvu u kojemu su poznanstva temelj za poslovne odnose, te se usmjeriti na educiranje poduzetnika poljoprivrednika o poduzetništvu i poduzetničkim procesima poput istraživanja tržišta, prodaje i promocije, kvaliteti proizvoda, brendiranja, produktivnosti itd. Također, potrebno je iskoristiti trendove koji već postoje na tržištu, a koji se odnose na digitalizaciju i robotizaciju procesa proizvodnje, a koji takva poljoprivredna gospodarstva čine značajno konkurentnijima od ostatka. Općina Josipdol u tome bi kontekstu trebala imati ulogu institucije koja promiče razvoj poljoprivrede na lokalnom tržištu, a kroz poticanje kontinuiranih edukacija za

poljoprivredni sektor, organizaciju i koordinaciju između turističkog i poljoprivrednog sektora, odnosno ostalog gospodarskog sektora, poticati umrežavanje važnih dionika u proizvodnji, preradi, distribuciji i plasiranju proizvoda, poticati i podupirati inovativne projekte, pružati potporu pri prijavi na projekte, pružati prostor za plasman proizvoda, ukinuti i smanjiti fizičke barijere za razvoj poljoprivrede npr. kroz razvoj šumskih puteva, razvoj zajedničke poljoprivredne infrastrukture itd. Navedene aktivnosti doprinijeti će razvoju poljoprivrede na području općine Josipdol.

Uzimajući u obzir kako poljoprivreda predstavlja temeljnu djelatnost ruralnog prostora oko kojeg je orijentirana većina gospodarstva, razvijanje poljoprivrede ima izravni utjecaj na cijelo gospodarstvo općine, odnosno kvalitetu života u zajednici. Upravo zbog toga poljoprivreda ima kapacitet mijenjati društvene odnose i trendove, a među kojima spadaju i glavni problemi općine koji se tiču depopulacije i starenja stanovništva. Iz toga razloga razvoj poljoprivrede treba spadati u prioritete razvoja ruralnog prostora.

Kako bi konkretizirali smjer daljnjih aktivnosti u slijedećem će se poglavlju definirati vizija, odnosno slika budućnosti poljoprivrede koja se želi postići i kojom se definira smjer daljnjeg razvijanja, te misija, odnosno način na koji se postiže vizija razvoja poljoprivrede općine. Na temelju vizije i misije određuju se posebni strateški ciljevi kojima se odgovara na stvarne potrebe i izazove poljoprivrede u općini Josipdol.

Vizija

Vizija općine Josipdol jest da je:

„Općina Josipdol najkonkurentnija općina na području Karlovačke županije po održivoj poljoprivrednoj proizvodnji“

Misija

Kako bi postigla viziju, općina Josipdol koristi sve dostupne resurse kako bi pomogla u razvoju poljoprivrede:

- Općina poštuje ograničenja krajobraza te štiti prirodu promičući ekološku i održivu poljoprivrednu proizvodnju te uzgoj autohtonih sorti i pasmina

- Općina promiče razvoj poduzetništva te potiče kontinuirano obrazovanje vezano za poljoprivrednu proizvodnju i poduzetništvo čime potiče diseminaciju znanja i inovacija
- Općina povezuje glavne dionike u poljoprivrednom sektoru kako bi se potaknulo udruživanje na svim razinama, a koje doprinosi jačanju konkurentskog položaja poljoprivrednika
- Općina kontinuirano radi na otklanjanju prepreka za razvoj poljoprivrede te potiče modernizaciju i inovativne prakse u općini.

Ciljevi

Strategija razvoja poljoprivrede Općine Josipdol temelji se na dva cilja:

- 1) Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora
- 2) Stvaranje preduvjeta za razvoj poljoprivrede

Cilj 1. Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora

Uzimajući u obzir kako se većina poljoprivrednih gospodarstava na području općine bavi poljoprivrednom proizvodnjom za vlastite potrebe, dok se manji dio proizvoda plasira na tržište, potrebno je uložiti snage kako bi se proizvodi poljoprivrednih gospodarstava pozicionirali na tržište. U tome smislu potrebno je poticati razvoj poljoprivrede na svim razinama, a posebno poticati profitabilniju poljoprivrednu proizvodnju koja podrazumijeva profitabilnije poljoprivredne proizvode, razvoj dodane vrijednosti poljoprivredne proizvodnje uz poseban naglasak na ekološku i održivu proizvodnju, kao i poticanje poslovnog udruživanja na svim razinama koje će omogućiti lakše plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište. Također, potrebno je ulagati u izgradnju i unaprjeđenje temeljne infrastrukture za razvoj poljoprivredne proizvodnje, odnosno aktivno djelovati u području promocije i vidljivosti poljoprivredne proizvodnje na području općine. Sukladno navedenom ciljem 1 želi se postići povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora.

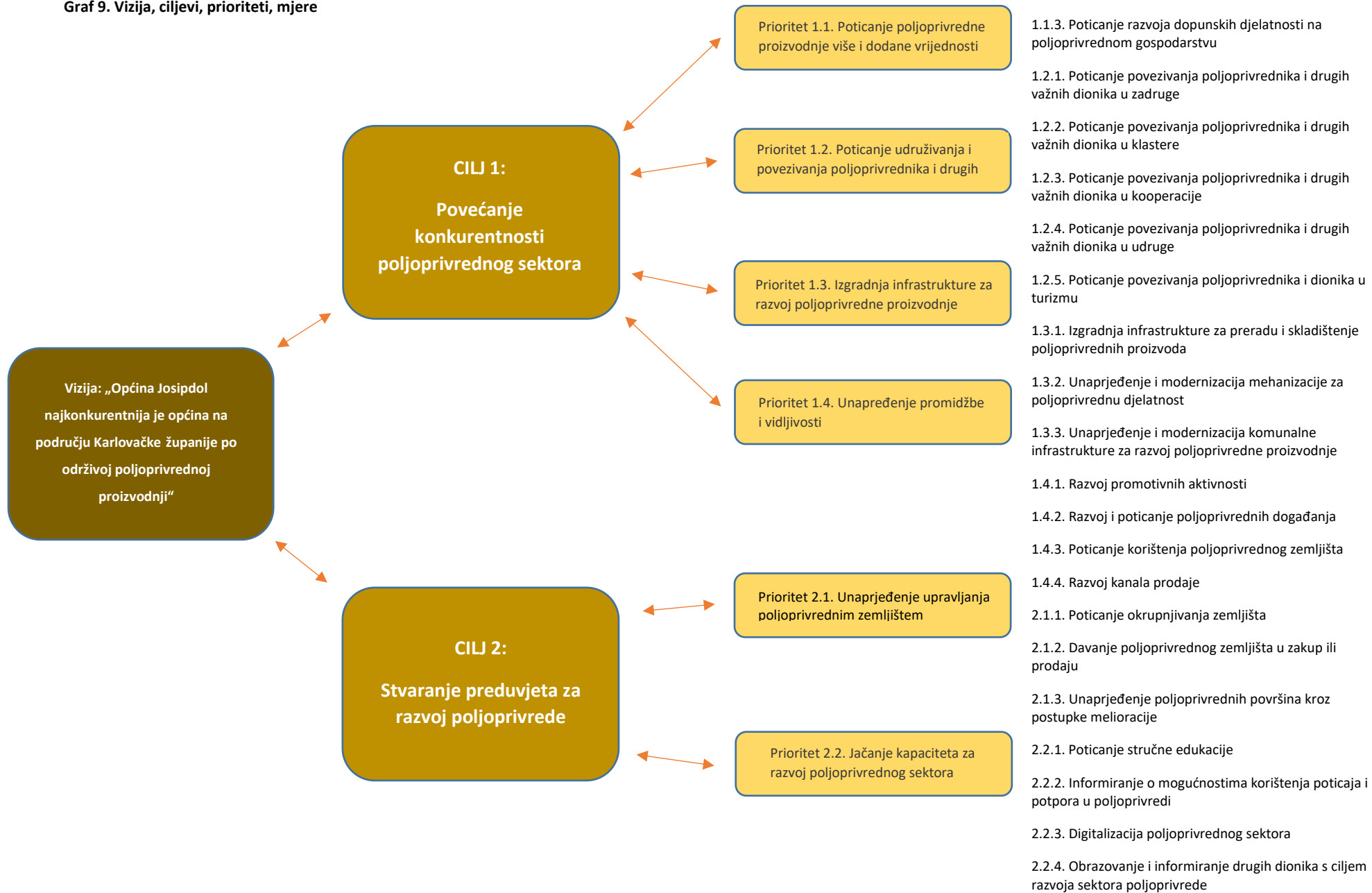
Cilj 2. Stvaranje preduvjeta za razvoj poljoprivrede

Tla na području slabo su propusna, te su sklona zbijanju, slaba im je poroznost i imaju mali kapacitet na zrak, osim toga postoji kiselost tla te loša opskrbljenost fosforom. S obzirom na to da je moguće razviti povrtnu proizvodnju uz kalcijaciju i gnojidbu tla, ne postoje prepreke za razvoj povrtlarstva i voćarstva na području općine. Kako bi se stvorili fizički preduvjeti za razvoj poljoprivrede na području općine, potrebno je stvoriti preduvjete za korištenje sadašnji i budućih poljoprivrednih površina koji se odnose na samo tlo, odnosno potrebno je potaknuti sustav melioracije, odnosno osposobljavanja neplodnog tla za biljnu proizvodnju poboljšavanjem njegovih svojstava, uređivanjem vodenih kapaciteta, ispravljanjem reljefa te popravljajanjem fizičkih, kemijskih i bioloških svojstva tla. Kao prioritet, potrebno je provesti hidromelioraciju, odnosno razviti sustav odvodnje i natapanja. Za provođenje melioracije potrebno je napraviti stručne studije podloge. Osim navedenog poboljšanja poljoprivrednih površina, ciljem će se unaprijediti i iskorištavanje poljoprivredne površine, i to kroz poticanje okrupnjivanja površina, te unaprjeđivanje pravnog uređenja poljoprivredne površine.

Poljoprivrednici općine Josipdol uglavnom spadaju u niže obrazovano stanovništvo zbog čega postoji nedostatak znanja te informacija za unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje na razini općine. Također, postoji nedostatak podrške za poljoprivrednike tijekom procesa proizvodnje što dovodi do slabijeg iskorištavanja mogućnosti koje postoje u poljoprivrednoj proizvodnji. Kako bi se to promijenilo, potrebno je ulagati u obrazovanje poljoprivrednika, kontinuirano provoditi informiranje o mogućnostima ostvarivanja poticaja i potpora u poljoprivredi, ali i jačati kapacitete za korištenje Mjera ruralnog razvoja, kao i jačati aktivnosti institucija usmjerenih na razvoj poljoprivrede. Aktivnostima će se postići cilj 3: Razvoj stručnih kompetencija.

Aktivnostima će se postići cilj 2: Stvaranje preduvjeta za razvoj poljoprivrede.

Graf 9. Vizija, ciljevi, prioriteti, mjere

7.2. Mjere

Tablica 27. Definirane mjere

Cilj 1. Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora	
Prioritet 1.1. Poticanje poljoprivredne proizvodnje više i dodane vrijednosti	
Mjere:	1.1.1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede 1.1.2. Poticanje razvoja prerađivačke djelatnosti za poljoprivredne proizvode 1.1.3. Poticanje razvoja dopunskih djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu
Nositelj:	Općina Josipdol
Partneri:	Poljoprivrednici, vanjski suradnici, Lokalna akcijska grupa, TZ, odgojno – obrazovne ustanove, poduzetnički inkubatori, institucije vezane za znanost i istraživanje, institucije vezane za poljoprivredu, razvojne agencije, institucije za certificiranje
Aktivnosti:	Izrada programa za razvoj održive poljoprivrede Izrada programa za razvoj prerađivačke djelatnosti za poljoprivredne proizvode Izrada programa poticanja razvoja dopunskih djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu
Vremenski okvir:	2022. – 2027.
Izvor financiranja:	Proračun općine, mjere ruralnog razvoja, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede, Karlovačka županija, Lokalna akcijska grupa
Indikator	Broj poljoprivrednih gospodarstava usmjerenih na održivu poljoprivrednu proizvodnju na području općine Broj gospodarskih subjekata usmjerenih na prerađivačku djelatnost za poljoprivredne proizvode na području općine Broj poljoprivrednih gospodarstava s dopunskom djelatnosti

Cilj 1. Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora	
Prioritet 1.2. Poticanje udruživanja i povezivanja poljoprivrednika i drugih	
Mjere:	1.2.1. Poticanje povezivanja poljoprivrednika i drugih važnih dionika u zadruge 1.2.2. Poticanje povezivanja poljoprivrednika i drugih važnih dionika u klustere 1.2.3. Poticanje povezivanja poljoprivrednika i drugih važnih dionika u kooperacije 1.2.4. Poticanje povezivanja poljoprivrednika i drugih važnih dionika u udruge 1.2.5. Poticanje povezivanja poljoprivrednika i dionika u turizmu

Nositelj:	Općina Josipdol
Partneri:	Poljoprivrednici, vanjski suradnici, Lokalna akcijska grupa, TZ, odgojno – obrazovne ustanove, poduzetnički inkubatori, institucije vezane za znanost i istraživanje, institucije vezane za poljoprivredu, razvojne agencije, institucije za certificiranje
Aktivnosti:	Iniciranje sastanaka sa zainteresiranim poljoprivrednicima i dionicima Organizacija informativnih radionica i tematskih predavanja na temu udruživanja Određivanje odgovorne osobe za daljnje informiranje o mogućnostima udruživanja zainteresiranih pojedinaca Osiguravanje prostora te daljnje koordiniranje Uključivanje poljoprivrednika na tematske turističke rute i turističke manifestacije
Vremenski okvir:	2022. – 2027.
Izvor financiranja:	Proračun općine, mjere ruralnog razvoja, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede, Karlovačka županija, Lokalna akcijska grupa
Indikator	Broj poljoprivrednika s područja općine uključenih u zadrugu Broj poljoprivrednika s područja općine uključenih u klaster Broj poljoprivrednika s područja općine uključenih u kooperacije Broj realiziranih inicijativa s Turističkom zajednicom područja Smaragdnih rijeka i dolina u srcu Hrvatske Broj poljoprivrednika s područja općine uključenih u rad poljoprivrednih udruga

Cilj 1. Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora	
Prioritet 1.3. Izgradnja infrastrukture za razvoj poljoprivredne proizvodnje	
Mjere:	1.3.1. Izgradnja infrastrukture za preradu i skladištenje poljoprivrednih proizvoda 1.3.2. Unaprjeđenje i modernizacija mehanizacije za poljoprivrednu djelatnost 1.3.3. Unaprjeđenje i modernizacija komunalne infrastrukture za razvoj poljoprivredne proizvodnje
Nositelj:	Općina Josipdol
Partneri:	Poljoprivrednici, vanjski suradnici, Lokalna akcijska grupa, poduzetnički inkubatori, institucije vezane za znanost i istraživanje, institucije vezane za poljoprivredu, razvojne agencije
Aktivnosti:	Iniciranje sastanka sa zainteresiranim dionicima Definiranje potreba i lokacija

	Ishođenje potrebne dokumentacije Izgradnja infrastrukture za skladištenje i preradu proizvoda Izrada programa za modernizaciju poljoprivrede Uređenje i modernizacija lokalnih i nerazvrstanih cesta Uređenje poljskih i šumskih puteva
Vremenski okvir:	2022. – 2027.
Izvor financiranja:	Proračun općine, mjere ruralnog razvoja, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede i ostala ministarstva, Karlovačka županija, Lokalna akcijska grupa
Indikator	Izgrađena infrastruktura za skladištenje poljoprivrednih proizvoda Izgrađena infrastruktura za preradu poljoprivrednih proizvoda Modernizirana mehanizacija za poljoprivrednu djelatnost Izgrađena ili modernizirana komunalna infrastruktura za razvoj poljoprivrednog sektora

Cilj 1. Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora	
Prioritet 1.4. Unapređenje promidžbe i vidljivosti	
Mjere:	1.4.1. Razvoj promotivnih aktivnosti 1.4.2. Razvoj i poticanje poljoprivrednih događanja 1.4.3. Poticanje korištenja poljoprivrednog zemljišta 1.4.4. Razvoj kanala prodaje
Nositelj:	Općina Josipdol
Partneri:	Poljoprivrednici, vanjski suradnici, Lokalna akcijska grupa, TZ, odgojno – obrazovne ustanove, poduzetnički inkubatori, institucije vezane za znanost i istraživanje, institucije vezane za poljoprivredu, razvojne agencije, institucije za certificiranje
Aktivnosti:	Izrada strategije za promidžbu poljoprivrednih proizvoda na području općine Izrada promotivne strategije za promidžbu poljoprivrede među mladima, stanovništvom te vanjskim investitorima Poticanje poljoprivrednih događanja na području općine Poticanje sudjelovanja na poljoprivrednim događajima Uključivanje vrtića i škole na području općine u projekt školske sheme
Vremenski okvir:	2022. – 2027.
Izvor financiranja:	Proračun općine, mjere ruralnog razvoja, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede, Karlovačka županija, Lokalna akcijska grupa
Indikator	Izrađena strategija promidžbe za lokalnu poljoprivrednu proizvodnju Izrađena strategija za promidžbu poljoprivrede među

	<p>mladima, stanovništvom te vanjskim investitorima</p> <p>Broj poljoprivrednih događanja u općini</p> <p>Broj sudionika s područja općine koji sudjeluje na poljoprivrednim događajima izvan općine</p> <p>Broj uključenih vrtića i škola na području općine</p>
--	---

Cilj 2. Stvaranje preduvjeta za razvoj poljoprivrede	
Prioritet 2.1. Unaprjeđenje upravljanja poljoprivrednim zemljištem	
Mjere:	<p>2.1.1. Poticanje okrupnjivanja zemljišta</p> <p>2.1.2. Davanje poljoprivrednog zemljišta u zakup ili prodaju</p> <p>2.1.3. Unaprjeđenje poljoprivrednih površina kroz postupke melioracije</p>
Nositelj:	Općina Josipdol
Partneri:	Poljoprivrednici, vanjski suradnici, Lokalna akcijska grupa, TZ, odgojno – obrazovne ustanove, poduzetnički inkubatori, institucije vezane za znanost i istraživanje, institucije vezane za poljoprivredu, razvojne agencije
Aktivnosti:	<p>Organizacija informativnih radionica s lokalnim stanovništvom za iskazom interesa</p> <p>Određivanje lokacija</p> <p>Provođenje aktivnosti okrupnjavanja sukladno regulatornim normama</p> <p>Davanje zemljišta u zakup ili prodaju sukladno regulatornim normama</p> <p>Izrada stručne studije za definiranje potreba za melioracijom</p> <p>Realiziranje radova melioracije</p>
Vremenski okvir:	2022. – 2027.
Izvor financiranja:	Proračun općine, mjere ruralnog razvoja, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede, Karlovačka županija, Lokalna akcijska grupa
Indikator	<p>Broj okrupnjenih zemljišta</p> <p>Broj danih zemljišta u zakup</p> <p>Broj prodanih zemljišta</p> <p>Broj izvedenih postupaka kojima se unaprjeđuju poljoprivredne površine</p>

Cilj 2. Stvaranje preduvjeta za razvoj poljoprivrede

Prioritet 2.2. Jačanje kapaciteta za razvoj poljoprivrednog sektora

Mjere:	2.2.1. Poticanje stručne edukacije 2.2.2. Informiranje o mogućnostima korištenja poticaja i potpora u poljoprivredi 2.2.3. Digitalizacija poljoprivrednog sektora 2.2.4. Obrazovanje i informiranje drugih dionika s ciljem razvoja sektora poljoprivrede
Nositelj:	Općina Josipdol
Partneri:	Poljoprivrednici, vanjski suradnici, Lokalna akcijska grupa, TZ, odgojno – obrazovne ustanove, poduzetnički inkubatori, institucije vezane za znanost i istraživanje, institucije vezane za poljoprivredu, razvojne agencije, institucije za certificiranje
Aktivnosti:	Osiguravanje prostora za edukaciju i informiranje Organiziranje stručnih edukacija o poljoprivrednoj proizvodnji, preradi, distribuciji i stavljanju na tržište poljoprivrednih proizvoda Organiziranje informativnih radionica o mogućnostima korištenja poticaja i potpora u poljoprivredi Vođenje evidencije o sudjelovanju Kreiranje platforme s jedinstvenom bazom podataka kako bi se olakšao proces praćenja razvoja poljoprivrede na području općine Obrazovanje ljudskih kapaciteta u općinskoj upravi za podršku poljoprivrednicima
Vremenski okvir:	2022. – 2027.
Izvor financiranja:	Proračun općine, mjere ruralnog razvoja, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede, Karlovačka županija, Lokalna akcijska grupa
Indikator	Broj realiziranih stručnih edukacija o poljoprivrednoj proizvodnji, preradi, distribuciji i stavljanju na tržište poljoprivrednih proizvoda Broj realiziranih informativnih radionica o mogućnostima korištenja poticaja i potpora u poljoprivredi Kreirana platforma s jedinstvenom bazom podataka kako bi se olakšao proces praćenja razvoja poljoprivrede Prisustvovanje na edukacijama vezanim za poljoprivredu te potpore i poticaje za poljoprivrednike

8. Usklađenost strategije s nadređenim strateškim dokumentima

Strategija razvoja poljoprivrede općine Josipdol za razdoblje do 2027. godine sektorska je strategija koja je usklađena sa strategijama na višoj razini poput Razvojne strategije Karlovačke županije 2020.+, Strategija razvoja općine Josipdol od 2016 do 2020. godine, Lokalne razvojne strategije Lokalne akcijske grupe Frankopan 2014.-2020.

Tablica 28. Usklađenost strategije s nadređenim strateškim dokumentima

Razvojna strategije Karlovačke županije 2020.+		
Cilj	Prioriteti	Mjere
Strateški cilj 1: Oživljavanje i održiv razvoj ruralnog područja	1.1. Konkurentna poljoprivreda i ruralni razvoj 1.2. Unapređenje ruralnog turizma 1.3. Razvitak primarne infrastrukture	1.1.1. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava 1.1.2. Poticanje okrupnjivanja poljoprivrednog posjeda i korištenje poljoprivrednog zemljišta 1.1.3. Uspostavljanje sustava potpora male vrijednosti - potpore primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji - potpore ruralnom razvoju, sektoru prerade i trženja 1.1.4. Poticanje razvoja stočarstva, mljekarstva, voćarstva / ratarstva, vinogradarstva i slatkododnog ribarstva 1.1.5. Poticanje proizvodnje i registracija autohtonih zaštićenih proizvoda 1.1.6. Promocija i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje 1.2.3. Jačanje poduzetničke inicijative za razvoj turističke ponude 1.3.1. Unapređenje prometne i komunalne infrastrukture
Lokalna razvojna strategija Lokalne akcijske grupe Frankopan 2014.-2020		
Strateški cilj 1: Povećanje održive poljoprivrede i šumarstva poticanjem modernizacije i stvaranja proizvoda s dodanom vrijednosti u svrhu jačanja identiteta LAG-a	TO 1.1.4. Potpora razvoju održive poljoprivrede na području LAG-a	
Strategija razvoja općine Josipdol od 2016 do 2020. godine		
Strateški cilj 2: Razvoj gospodarstva	2.2. Razvoj poljoprivrede	2.2.1. Strategija razvoja poljoprivrede i ribarstva 2.2.2. Udruživanje u poljoprivredi 2.2.3. Stimulacija razvoja gospodarskog područja 2.2.4. Potpora poljoprivrednim proizvođačima

	2.3. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	2.3.4. Poticanje edukacije (edukacija i sufinanciranje)
Strateški cilj 3. Visoki standard razvoja	3.2. Prepoznatljiv lokalni identitet	3.2.2. Hrana i piće

9. Financijski plan

Kako bi se realizirala Strategija razvoja poljoprivrede općine Josipdol potrebno je isplanirati potrebna sredstva za njezinu realizaciju.

Financijski plan predstavlja plan potrošnje organizacije za određeno razdoblje, odnosno identificira raspoloživi kapital te procjenjuje potrošnju čime se pomaže u planiranu daljnjih aktivnosti te postavljanju financijskih ciljeva. Mogući izvori financiranja Strategije razvoja poljoprivrede Općine Josipdol su: proračun Općine Josipdol, te natječaji na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini.

Prihodi Općine Josipdol stabilni su tijekom vremena, a što se odnosi i na rashode. Sukladno Financijskom izvješću općine Josipdol za razdoblje od 01.01.2020. do 31.12.2020. te 1.1.2021. do 31.12.2021. rashodi općine nisu postojali za kategoriju 042 Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i lov što upućuje na nedostatna ulaganja u sektor poljoprivrede od strane Općine. U skladu s navedenom možemo zaključiti kako su prihodi Općine Josipdol nedostatni za samostalno financiranje razvoja poljoprivrede sukladno Strategiji razvoja poljoprivrede. Općina Josipdol sudjelovati će u sufinanciranju kapitalnih projekata za razvoj poljoprivrednog sektora općine, dok će se ostatak sredstava ostvarivati kroz regionalne, nacionalne ili europske izvore financiranja, odnosno financiranje privatnim kapitalom ili javno – privatnim partnerstvom.

Tablica 29. Prihodi i rashodi Općine Josipdol

Izvor: Proračun Općine Josipdol

	1.1.2021. 31.12.2021.	1.1.2020. 31.12.2020.	1.1.2019. 31.12.2019.	1.1.2018. 31.12.2018.
Prihodi	14.749.775,00 <i>kn</i>	12.439.759,00 <i>kn</i>	14.972.912,00 <i>kn</i>	11.553.601,00 <i>kn</i>
Rashodi	10.004.268,00 <i>kn</i>	7.819.735,00 <i>kn</i>	11.315.192,00 <i>kn</i>	7.540.484,00 <i>kn</i>

Ostali izvori financiranja mogući su kroz: mjere ruralnog razvoja, natječaje na razini ministarstava te natječaja na regionalnoj razini.

Do 1.1.2023. godine još je uvijek aktivan Program ruralnog razvoja 2014.-2020. godine kojim se teži ostvariti cilj povećanja konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenje životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima. Prihvatljiva ulaganja sufinancirana su većim dijelom sredstvima Europske unije, odnosno putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, dok je ostatak sufinanciran sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske. U sklopu programa definirano je 19 mjera kojima se ulaže u ruralni prostor na području Republike Hrvatske. Uz mjere ruralnog razvoja, postoje i izravne potpore u poljoprivredi koje obuhvaća: 1. osnovno plaćanje, 2. plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš (dalje u tekstu: zeleno plaćanje), 3. preraspodijeljeno plaćanje, 4. plaćanje za mlade poljoprivrednike, 5. program za male poljoprivrednike, 6. proizvodno vezanu potporu za: krave u proizvodnji mlijeka, tov junadi, ovce i koze, krave dojilje, povrće, voće, šećernu repu te proteinske krmne kulture, 7. mjere državne potpore za iznimno osjetljive sektore za maslinovo ulje, duhan, mliječne krave, rasplodne krmače, očuvanje domaćih i udomaćenih sorti poljoprivrednog bilja.

Tablica 30. Mjere ruralnog razvoja

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju

Mjere	Podmjere	Tip operacije
M3. Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu	3.1 Potpora za novo sudjelovanje u sustavima kvalitete	1. Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
M4. Ulaganje u fizičku imovinu	4.1. Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva	1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava 2. Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš 3. Korištenje obnovljivih izvora energije
	4.2. Potpora za ulaganja u	1. Povećanje dodane vrijednosti

	preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda	poljoprivrednim proizvodima 2. Korištenje obnovljivih izvora energije
	4.4. Potpora neproizvodnim ulaganjima vezanim uz postizanje agro-okolišnih i klimatskih ciljeva	1. Neproduktivna ulaganja vezana uz očuvanje okoliša
M5. Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	5.2 Potpora za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima	1. Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala 2. Razminiranje poljoprivrednog zemljišta
M6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	6.1. Potpora mladim poljoprivrednicima	
	6.2. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području	
	6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih	

	gospodarstava	
	6.4. Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	
M9. Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	9.1 Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru	
M10. Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	10.1. Plaćanje obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama	<p>10.1.1. Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture (141 EUR/ha)</p> <p>10.1.2. Zatravnjivanje trajnih nasada (356,92 EUR/ha)</p> <p>10.1.3. Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (Kontinentalna nizinska regija 361 EUR/ha, Brdsko-planinska regiju 255 EUR/ha i Mediteranska regija 113 EUR/ha)</p> <p>10.1.4. Pilot mjera za zaštitu kosca – <i>Crex crex</i> (254 EUR/ha)</p> <p>10.1.5. Pilot mjera za zaštitu leptira (za Močvarnog okaša – 338 EUR/ha, za Močvarnog plavaca, Zagasitog livadnog plavaca i Velikog livadnog plavaca iznosi – 277 EUR/ha)</p> <p>10.1.6. Uspostava poljskih traka (za uspostavu cvjetnih traka 985,74 EUR/ha cvjetne trake, za uspostavu travnih traka 898,59 EUR/ha travne</p>

		<p>trake*)</p> <p>10.1.7. Održavanje ekstenzivnih voćnjaka (450 EUR/ha)</p> <p>10.1.8. Održavanje ekstenzivnih maslinika (804 EUR/ha)</p> <p>10.1.9. Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja (maksimalna visina potpore 502,04 EUR/UG)</p> <p>10.1.10. Održavanje suhozida (0,74 EUR/m**)</p> <p>10.1.11. Održavanje živica (0,36 EUR/m**)</p> <p>10.1.12. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki (293 EUR/ha)</p> <p>10.1.13. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima (359,73 EUR/ha)</p> <p>10.1.14. Poboljšano održavanje međurednog prostora u višegodišnjim nasadima (239,87 EUR/ha)</p> <p>10.1.15. Primjena ekoloških gnojiva u višegodišnjim nasadima (563,23 EUR/ha)</p> <p>10.1.16. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada (373,33 EUR/ha)</p> <p>10.1.17. Poticanje uporabe stajskog gnoja na oraničnim površinama</p>
--	--	--

		(215,00 EUR/ha). * Kod operacije M10.1.6 iznos se odnosi na hektar uspostavljene cvjetne/travne trake ** Kod operacija M10.1.10 i M10.1.11 iznos se odnosi na metar dužni suhozida ili živice
M11. Ekološki uzgoj	10.2. Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi	1. Očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih resursa u poljoprivredi.
	11.1. Plaćanja za prijelaz na prakse i metode ekološkog uzgoja	
M13. Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	11.2. Plaćanja za održavanje praksi i metoda ekološkog uzgoja	
	13.1. Plaćanja u gorsko planinskim područjima – GPP	
	13.2. Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima – ZPO	
	13.3. Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima – PPO	

<p>M14. Dobrobit životinja</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Plaćanja za dobrobit životinja u govedarstvu (DŽG) 2. Plaćanja za dobrobit životinja u svinjogojstvu (DŽS) 3. Plaćanja za dobrobit životinja u peradarstvu (DŽP) 4. Plaćanja za dobrobit životinja u kozarstvu (DŽK) 5. Plaćanja za dobrobit životinja u ovčarstvu (DŽO)
<p>M16. Suradnja</p>	<p>16.1. Potpora za osnivanje i rad operativnih skupina Europskog inovacijskog partnerstva (EIP) za poljoprivrednu produktivnost i održivost</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potpora za osnivanje operativnih skupina 2. Operativne skupine
	<p>16.4 Potpora za horizontalnu i vertikalnu suradnju sudionika u lancu opskrbe za uspostavljanje i razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta te za promicanje aktivnosti u lokalnom kontekstu u vezi s razvojem kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta
<p>M17. Upravljanje rizicima</p>	<p>17.1. Osiguranje usjeva, životinja i biljaka</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osiguranje usjeva, životinja i biljaka (od gubitaka godišnje poljoprivredne proizvodnje od nepovoljnih klimatskih prilika, bolesti životinja, zaraze

<p>M21. Izvanredna privremena potpora poljoprivrednicima i MSP-ovima koji su posebno pogođeni krizom uzroovanom bolešću COVID-19</p>		<p>organizmima štetnim za bilje, okolišnim incidentima ili poduzetih mjera protiv unošenja u Europsku uniju organizama štetnih za bilje ili biljne proizvodnje te protiv njihovog širenja unutar Europske unije</p> <p>1. Natječaj za poljoprivrednike gdje su prihvatljivi korisnici fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika i/ili Evidenciju pčelara i pčelinjaka zaključno s 1.1.2019. godine koji se bave biljnom i stočarskom proizvodnjom te uzgojem gljiva.</p> <p>2. Natječaj za MSP-ove gdje su prihvatljivi korisnici MSP-ovi u sektorima maslina i maslinovog ulja, vina, mlijeka, mesa, voća, povrća, cvijeća, aromatičnog, začinskog i ostalog bilja, gljiva te pakiranja jaja i proizvoda od jaja ili pčelinjih proizvoda koji ispunjavaju uvjete iz točke 2. ovoga Natječaja.</p>
--	--	--

Od 2023. godine kreće provedba Zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje 2023.-2027. godine. Financijski alati Zajedničke poljoprivredne politike temelji se na tri strateška cilja: Povećanju produktivnosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnja na klimatske promjene, Jačanju konkurentnosti poljoprivredno – prehrambenog sektora te Obnovi ruralnog gospodarstva i unaprjeđenju uvjeta života u ruralnim područjima. Ukupna sredstva za provedbu zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje 2023.-2027. godine iznosi 3422 mil. eura. U okviru poljoprivrednih fondova u razdoblju 2021.-2027. godine biti će na

raspolaganju financijska sredstva Europske unije od kojih većina sredstava dolazi iz Višegodišnjeg financijskog okvira (VFO), a dio iz Instrumenta Europske unije za oporavak. Navedena financijska sredstva Republika će Hrvatska koristiti u okviru dva poljoprivredna fonda: Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi kroz mjere izravnih plaćanja i zajedničke organizacije tržišta te Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj – mjera ruralnog razvoja.

Osim mjera ruralnog razvoja, Općina Josipdol ima na raspolaganju financijska sredstva iz nacionalnih te regionalnih natječaja.

Tablica 31. Mogući nacionalni i regionalni izvori financiranja projekata

Izvor: internetske stranice nadležnih ministarstava

Nadležno ministarstvo	Prihvatljiva područja ulaganja
Ministarstvo poljoprivrede	Razvoj ruralnog područja, ekološke i održive poljoprivrede, udruživanja u poljoprivrednom sektoru, promocija i marketing, očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU	Izgradnja komunalne, prometne i društvene infrastrukture
Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta	Uvođenje novih tehnologija i inovacija u proizvodnju, uspostava standarda kvalitete, certificiranje, edukacija, umrežavanje poduzetnika i obrtnika
Karlovačka županija	Ravnomjerni razvitak Karlovačke županije, Unaprjeđenje turizma, Potpore male vrijednosti za poljoprivredu, Unaprjeđenje gospodarstva

10. Akcijski plan

U poglavlju su definirani samo neki od projekata koje Općina Josipdol planira provesti u narednom strateškom razdoblju, a kako bi se unaprijedio razvoj poljoprivrede na području Općine. Ukupni troškovi projekata definirani su okvirno.

Strateški cilj 1: Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora								
Br.	Naziv projekta	Nositelj projekta	Sažetak aktivnosti/Cilj projekta	Ciljano područje	Tip projekta	Pokazatelji rezultata	Indikativni ukupni trošak (kn)	Mogući načini financiranja
1.	Usklađivanje zemljišnih knjiga i katastra	Općina Josipdol	Projektom će se uskladiti zemljišne knjige s katastrom čime će se unaprijediti razina uvida u prostorno stanje Općine, odnosno unaprijediti razina planiranja prostornog uređenja	Javna uprava	Inovacije i razvoj	Usklađene minimalno 2 gruntovne knjige s katastrom	10.000,00	ESIF fondovi, vlastiti izvori, ostali izvori financiranja
2.	Sufinanciranje poljoprivrednih događaja na području općine	Općina Josipdol	Projektom će se pružiti podrška za organizaciju manifestacija na području Općine, čime će se povećati dostupnost poljoprivrednih proizvoda, odnosno unaprijediti atraktivnost te posjećenost Općine	Poljoprivreda i ruralni razvoj, Turizam	Potpore	Sufinancirana minimalno 2 poljoprivredna događaja u općini	100.000,00	Općinski proračun i ostali izvori financiranja
3.	Uređenje i modernizacija lokalnih i nerazvrstanih cesta	Općina Josipdol	Projektom će se modernizirati nerazvrstane ceste na području Općine čime će se unaprijediti sigurnost stanovnika Općine, odnosno povećati će se kvaliteta života	Komunalna djelatnost, Prometna infrastruktura	Infrastrukturni projekt	Uređene i modernizirane minimalno 3 lokalne nerazvrstane ceste	450.000,00	ESIF fondovi, vlastiti izvori, ostali izvori financiranja

Strateški cilj 2: Stvaranje preduvjeta za razvoj poljoprivrede								
Br.	Naziv projekta	Nositelj projekta	Sažetak aktivnosti/Cilj projekta	Ciljano područje	Tip projekta	Pokazatelji rezultata	Indikativni ukupni trošak (kn)	Mogući načini financiranja
4.	Organiziranje stručnih edukacija o poljoprivrednoj proizvodnji, preradi, distribuciji i stavljanju na tržište poljoprivrednih proizvoda	Općina Josipdol	Projekt ima za cilj educiranje lokalnog stanovništva na području općine, a kako bi se unaprijedila razina korištenja suvremenih znanja i metoda u poljoprivrednoj proizvodnji, preradi, distribuciji i prodaji poljoprivrednih proizvoda	Obrazovanje	Inovacije i razvoj	Realizirane barem 2 stručne edukacije o poljoprivrednoj proizvodnji, preradi, distribuciji i stavljanju na tržište poljoprivrednih proizvoda	30.000,00	ESIF fondovi, vlastiti izvori, ostali izvori financiranja
5.	Kreiranje platforme s jedinstvenom bazom podataka kako bi se olakšao proces praćenja razvoja poljoprivrede na području općine	Općina Josipdol	Projektom će se provesti digitalizacija i doprinijeti razvoju pametnih rješenja unutar poljoprivrede, odnosno stvoriti će se baza podataka koja će omogućiti upravljanje podacima te pristupačnost uprave za poljoprivrednike	Digitalna infrastruktura	Inovacije i razvoj	Kreirana platforma s jedinstvenom bazom podataka kako bi se olakšao proces praćenja razvoja poljoprivrede	250.000,00	ESIF fondovi, vlastiti izvori, ostali izvori financiranja
6.	Subvencioniranje poljoprivrednika	Općina Josipdol	Projektom će se dati potpore za poljoprivrednike kako bi se unaprijedila poljoprivreda na području Općine, odnosno kako bi se potaknuo izlazak poljoprivrednika na tržište te potaknuo razvoj gospodarstva	Gospodarstvo - poljoprivreda	Potpore	Uplaćeno minimalno 10 potpora poljoprivrednicima	230.000,00	Općinski proračun i ostali izvori financiranja

11. Provedba i praćenje

Provedba

Nositelj izrade strateškog dokumenta Strategije razvoja poljoprivrede Općine Josipdol općina je Josipdol koja je ujedno i glavno provedbeno tijelo programa unutar Strategije. U tom smislu, Upravni odjeli Općine Josipdol biti će zaduženi za operativnu provedbu Strategije. U provedbu će biti uključeni poljoprivrednici, vanjski suradnici, Lokalna akcijska grupa, TZ, odgojno – obrazovne ustanove, poduzetnički inkubatori, institucije vezane za znanost i istraživanje, institucije vezane za poljoprivredu, razvojne agencije te institucije za certificiranje. Za provedbu aktivnosti koje su od važnosti za županijsku razinu, Općina će surađivati i s Karlovačkom županijom i tijelima u domeni njezinog samoupravnog djelokruga, a za područja u nadležnosti nacionalne razine, Općina će surađivati s tijelima Republike Hrvatske. U tom smislu svakako se ističu: Hrvatske ceste, Hrvatske šume, Pučka otvorena učilišta s područja Karlovačke županije, obrazovne ustanove i dr. važni dionici za provedbu projekata.

Praćenje i vrednovanje

Uz provedbu programa Strategije razvoja poljoprivrede, potrebno je definirati i proces praćenja, odnosno prikupljanja, analize te usporedbe pokazatelja kojima se prati provedba programa Strategije razvoja poljoprivrede i njezina uspješnost. Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 123/17) pokazatelj je definiran kao kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja, odnosno mjere, projekta i aktivnosti. Tijelo zaduženo za izradu Strategije razvoja poljoprivrede izvješćuje putem lokalnog koordinatora o provedbi Strategije razvoja poljoprivrede. Lokalni koordinatorski je pravna ili fizička osoba koju je odredio općinski načelnik ili gradonačelnik kao predstavnik jedinice lokalne samouprave za obavljanje i koordinaciju poslova strateškog planiranja na razini jedinice lokalne samouprave. Njegova

obveza je podnošenje izvješća o provedbi Strategije, jednom godišnje, Koordinacijskom tijelu putem regionalnog koordinatora.

Tijekom provedbe Strategije se prati:

- Stupanj ostvarenosti utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera
- Ostvarene učinke na razvoj, učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava
- Sudjelovanje i doprinos partnerstva
- Učinkovitost rukovođenja i organizacije provedbe
- Vidljivost Strategije razvoja u javnosti

Strateški dokumenti politike lokalnog razvoja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, provedbe te nakon provedbe.

- Prethodno vrednovanje provodi se tijekom svih faza izrade Strategije razvoja, a završava prije njenog usvajanja. Cilj mu je poboljšati kvalitetu postupka izrade Strategije razvoja. Sažetak prethodnog vrednovanja treba biti uključen u Strategiju razvoja, gdje je potrebno objasniti kako su doprinosi i primjedbe izvršitelja vrednovanja uključeni u Strategiju.
- Vrednovanje tijekom provedbe provodi kroz cijelu fazu provedbe. Cilj takvog vrednovanja pomaganje je donositeljima odluka da tijekom provedbe otkriju što funkcionira ili ne funkcionira u strateškim dokumentima.

Vrednovanje nakon provedbe provodi se po završetku provedbe strateškog dokumenta te ocjenjuje djelotvornost i učinkovitost takvog dokumenta

12. *Participativno planiranje*

Prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 123/17) obvezno je provođenje savjetovanja s javnošću i ciljnim skupinama, odnosno obvezno je da tijelo nadležno za izradu strateških dokumenata osigura partnerstvo sa svim glavnim dionicima uključenim u proces razvoja lokalne samouprave. Ti glavni dionici uključuju: gospodarska udruženja i socijalne partnere, akademsku i znanstvenu zajednicu, civilno društvo te druge zainteresirane osobe. Zakonom se također definira i partnersko vijeće kao savjetodavno tijelo koje se osniva sa svrhom pripreme i praćenja provedbe dugoročnih i srednjoročnih strateških akata značajnih za jedinicu lokalne samouprave, odnosno u ovom smislu za Općinu Josipdol.

Općina Josipdol imenovala je koordinatora za pripremu i praćenje provedbe Strategije razvoja poljoprivrede Općine Josipdol za razdoblje do 2027. godine. Zadatak koordinatora je izrada nacрта Strategije razvoja poljoprivrede Općine Josipdol koji uključuje definiranje mjera i aktivnosti, ocjenjuje prijedloge te potiče redovitu razmjenu informacija između dionika. Osim toga, provodi nadzor nad provedbom programa definiranih Strategijom.

Literatura

Članci i dokumenti:

1. Općina Josipdol (2016). *Strategija razvoja Općine Josipdol od 2016. do 2020. godine*. Dostupno na internetskim stranicama: https://josipdol.hr/ova_doc/strategija-razvoja-opcine-josipdol-od-2016-do-2020-godine/
2. Državni zavod za statistiku. *Popis stanovništva 2011*. Posjećeno na mrežnoj stranici Državnog zavoda za statistiku: <https://podaci.dzs.hr/hr/>
3. Državni zavod za statistiku. *Popis stanovništva 2021*. Posjećeno na mrežnoj stranici Državnog zavoda za statistiku: <https://podaci.dzs.hr/hr/>
4. Jadrić, B. (2015). *Gnojidba tla za uzgoj povrtnih kultura na širem području grada Ogulina*. Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet. Posjećeno na mrežnoj stranici: <https://repositorij.agr.unizg.hr/islandora/object/agr%3A127/datastream/PDF/view>
5. Strategija poljoprivrede 2020.-2030. „Više od farme“
6. Prostorni plan općine Josipdol
7. UREDBA (EU) 2018/848 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/20
8. Ipsos Puls "O navikama kupovanja građana grada Zagreba"
9. Karlovačka županija Vaš poslovni partner, HGK, Županijska komora Karlovac, 2018.

Internetske stranice:

1. Meteoblue (2022). *Simulirani povijesni podaci o klimi i vremenu*. Posjećeno na mrežnoj stranici meteoblue: https://www.meteoblue.com/sr/vreme/historyclimate/climatemodelled/josipdol_%d0%a5%d1%80%d0%b2%d0%b0%d1%82%d1%81%d0%ba%d0%b0_3198578
2. Ministarstvo poljoprivrede (2022). *Popis subjekata u ekološkoj poljoprivredi*. Dostupno na mrežnim stranicama Ministarstva poljoprivrede: <https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/poljoprivreda-173/poljoprivreda-175/ekoloska/popis-subjekata-u-ekoloskoj-poljoprivredi/208>
3. Agencija za plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju: <https://www.apprrr.hr/>
4. Hrvatski zadružni savez: <http://www.hzs.hr/>
5. <https://agronet.apprrr.hr/v1/Forms/PublicForms/PublicData.aspx>
6. Arkod. Dostupno na mrežnim stranicama: http://preglednik.arkod.hr/ARKOD-Web/#layers=OSNOVNI%20PROSTORNI%20PODACI,DOF-client,OP,LPIS_FILTERED,LPIS_200,LPIS_210,LPIS_310,LPIS_320,LPIS_321,LPIS_410,LPIS_421,LPIS_422,LPIS_430,L_PIS_450,LPIS_451,LPIS_490,LPIS_900,LPIS,SLOPE05,SLOPE510,SLOPE1015,SLOPE15,SLOPEnull,POP,POVS,GAEC7,Zastice%20podrucja,Ptice,Leptiri,Kontinentalna%20regija,Meditranska%20regija,Brdsko-planinska%20regija,3m%20Vodoza%C5%A1titni%20pojas,10m%20Vodoza%C5%A1titni%20pojas,Obilježja%20kra

jobraza,Tocke,Linije,Poligoni,TT%202015,RP,GPP,BFO,SPEC&map_x=500000&map_y=4925000&map_sc=365714
2

7. Izvozni portal. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://izvoz.gov.hr/>
8. Info Biz. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://www.fina.hr/info.biz>
9. Civilna zaštita. Dostupno na mrežnim stranicama: https://civilnazastita.gov.hr/UserDocImages/CIVILNA%20ZA%20TITA/PDF_ZA%20WEB/Su%20A1a_bro%20A1ura%20A5%20-%20web.pdf

Popis slika

Slika 1 Karta Republike Hrvatske	10
Slika 2 Općine u Karlovačkoj županiji	11
Slika 3. Reljef Republike Hrvatske	15
Slika 4. Pedološka karta Općine Josipdol	17
Slika 5. Model udruživanja	42
Slika 6. Područja zaštićena pod Naturom 2000. na širem području općine Josipdol	49

Popis tablica

Tablica 1 Broj stanovnika po naseljima u Općini Josipdol.....	12
Tablica 2 Pokazatelji starenja Općine Josipdol	12
Tablica 3. Vrste prihoda stanovništva Općine Josipdol.....	13
Tablica 4. Područja uzetih uzoraka za analizu.....	17
Tablica 5. Mehanički sastav tla po profilima.....	17
Tablica 6. Porozitet tla na širem ogulinskom području.....	18
Tablica 7. Kapacitet tla na zrak i vodu.....	18
Tablica 8. Humus i dušik u tlu	19
Tablica 9. PH (H ₂ O i 1M KCl) u tlu.....	19
Tablica 10. mg/100 g (P ₂ O ₅ i K ₂ O) u tlu	20
Tablica 11. Zastupljenost oblika poljoprivredne djelatnosti u Općini Josipdol.....	24
Tablica 12. Broj poljoprivrednih površina prema smještaju u općini Josipdol	25
Tablica 13. Poljoprivredne kulture na području općine Josipdol.....	28
Tablica 14. Krmno bilje.....	29
Tablica 15. Povrtne vrste	29
Tablica 16. Žitarice	29
Tablica 17. Voćne vrste	29
Tablica 18. Ekološka proizvodnja u općini Josipdol	31
Tablica 19. Ekološka proizvodnja – povrće	32
Tablica 20. Ekološka proizvodnja - žitarice	32
Tablica 21. Ekološka proizvodnja - krmno bilje.....	33
Tablica 22. Ekološka proizvodnja - voće.....	33
Tablica 23. Uvoz i izvoz na razini Republike Hrvatske.....	35
Tablica 24. Tablica rizika za poljoprivrednu proizvodnju	44

Tablica 25. Područja pod zaštitom Nature 2000 – Direktiva o staništima i propisane mjere zaštite za područja	50
Tablica 26. Područja pod zaštitom Nature 2000 – Direktiva o pticama i propisane mjere zaštite za područja	51
Tablica 27. SWOT analiza	55
Tablica 28. Usklađenost strategije s nadređenim strateškim dokumentima	70
Tablica 29. Prihodi i rashodi Općine Josipdol.....	72
Tablica 30. Mjere ruralnog razvoja	73
Tablica 31. Mogući nacionalni i regionalni izvori financiranja projekata.....	80

Popis grafova

Graf 1. Zaposleni prema podrijetlu djelatnosti u Općini Josipdol	13
Graf 2. Prosječne temperature i padaline.....	21
Graf 3. Prikaz sunčanih dana te dana s padalinama	21
Graf 4. Prikaz jačine vjetrova	22
Graf 5. Ruža vjetrova.....	22
Graf 6. Poljoprivredne površine prema uporabi zemljišta.....	26
Graf 7. Poljoprivredne površine prema vrsti uporabe	26
Graf 8. Broj poljoprivrednika koji se bave stočarstvom.....	30
Graf 9. Broj stoke u općini Josipdol.....	31